

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1-ső szám. — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyiltér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdij minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyiltér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Milleniumi ünnepélyek.

Május 9—12-ik napjain Gömörvármegye ünnepelt. E napokon megdöbbsz a szív a vármegye lakóinak kebelében s a hazafias érzelmek mindenféle impozáns alakban nyertek kifejezést.

Mi, e nagy napoknak szerény krónikásai, e magasztos ünnepélyek hatása alatt leborulunk a nemzet nagysága előtt, mert érezzük, hogy amaz ünnepélyek sorában, melyek az egész magyar nemzet törhetlen hazafiságának lélekemelő megnyilatkozásai voltak, s melyek közt a gömörvármegyei ünnepélyek előkelő helyet foglalnak el, a mi tollunk erőtlén a hódolat méltó kifejezésére akkor, midőn az új ezredév hajnala ébren találta e nemzet millióit.

A mult dicsőségének ábrándos fénye s a jövőnek sejtelmes ragyogása világítja be a szíveket és lelkeket s a honszeretet tüze lobbot vetett a zsenge gyermekszívekben ép úgy, mint az élet göröngyös utait járó férfiak kebelében.

Legyen e lap ezuttal a milleniumi ünnepélyek alatt fellángolt hazafiságnak hű tüköre.

Iskolák ünnepe.

1. A községi iskolában:

Az ünnepélyek sorozatát a rimaszombati iparos tanoncok rövid ünnepsége nyitotta meg e hó 7-én, mely alkalommal Zachar Gusztáv elnök és Törköly József igazgató intéztek a munka leendő embereihez szép és hazafias beszédeket.

Mint az egész országban, nálunk is május 9-én folytak le az iskolai millenárius ünnepségek, melyeknek sorát a rimaszombati községi elemi és polgári iskolák ünnepélye nyitotta meg. Terv szerint ez ünnepélynek a Három Rózsa dísztermében kellett volna lefolyni, melyet ez alkalommal a tantestületek nemzeti jelvényekkel gyönyörűen felékesítettek, de már 9 óra előtt a gyermekek ünnepe iránt oly nagy érdeklődés nyilvánult, hogy a nagy terem még a tanulók felvonulása előtt annyira megtelt, hogy a kicsinyeknek, háromszáz fölé rugó ünnepi ruhába öltözött serege, a terembe nem férhetett be. Így, miután az idő is elég kedvező volt, kénytelenek voltak visszaterülni a községi iskola udvarára, melynek tágas térsége színig megtelt diszes közönséggel. A műsor 25 pontból volt összeállítva, melynek egyik legérdekesebb száma volt Nagy Ferencz iskola-széki elnök gyönyörű megnyitó beszéde, melyben vázolván az ünnep jelentőségét, az ifju tanuló-sereg szívére kötötte a munkát és szorgalmat, mint a melyek a zsenge kebelben lassanként megérlelődő honszeretetnek első forrásai. Törköly József igazgató őseink eredetét és a honfoglalást magyarázta meg a kicsinyeknek lelkesült szóno-ki hévvel mondott beszédében, Kathona Géza pedig ezer esztendő történetét ismertette, csinosan csoportosítva mindazt, a mire a magyarnak ez ünnepélyes pillanatban vissza kell emlékeznie. A műsor többi számainak a tanulók öszhangzatos éneke s egyéb előadásai töltötték be, melyek folyamata alatt a hallgatóság szemében többször felesilámlott a mély megindulás könyve. Különösen megható volt hazánk térképének megkoszorúzása s Konecz Erzsikének csinos beszéde, de lelki gyönyörűséggel hallgattuk Kerekes Jenő, Molnár Gyula, Glauf Margit, Szakall Laura, Sramko Piroška, Rábely Etelka, Medveczky Katalin, Ternyei Margit szavallatait s Nagy Imre fogadalmát, hogy a hazát hiven fogják szeretni. Nagy Ferencz elnöki záró szavai után a lélekemelő ünnepély véget ért.

2. A főgymnasiumban.

A főgymnasium ifjusága 10 óra tájban a városkert előtt összegyülekezett, zászlókkal és

zeneszóval példás rendben körmenetet tartva, 11 órára a gymnasium udvarára vonult, hol nagy számu előkelő közönség gyült össze, hogy az ifjuság hazafias ünnepélyének tanuja lehessen. Az igazgató válaszmány csaknem teljes számban megjelent. A himnusz eléneklése után Szathmáry József főgymnasiumi tanár a következő gyönyörű alkalmi imát mondotta:

Népek és nemzetek Istene, jó Atyánk! Ez az egész mindenség, mit véges elménk befutni tud, sőt azon túl is, hol megszedül az emberi ész, a te lakóhelyed; mi pedig, a por gyermekei, kicsiny földdarabhoz vagyunk kötve, melyen reng bölcsőnk s porlik el majdan koporsónk. Te mindenütt jelen s otthon vagy; mi csak itt érezzük jól magunkat, ezen a kis területen melyet édes hazánknak nevezünk, nekünk itt kell élnünk és meghalunkunk. A te léted örök és változhatlan, egy a szükségességgel, a nagy mindenséggel, melynek teremő, fentartó, életető lelke vagy; mi pedig, mint nemzet, csak addig élünk, míg e darabka földet hazánknak, édes anyánknak nevezhetjük, s ha ez elveszett. . . . egy nemzet súlydát el a semmiség örök éjszakájába.

Népek és nemzetek Istene, jó Atyánk! Örömmel népek és nemzetek Istene, jó Atyánk! Ez az egész nemzet; a mi iskolánk kicsiny, de nemzeti érzelmekben gazdag tagjainak szívéből is bő forrásként buzognak le a meleg érzelemben megfűrdött lelkesedés hálafohászai, magasztalva, s továbbra is kérve a te áldó és megsegítő kegyelmedet.

A Te szent lelked galamb alakjában szállott egykoron a földre, nekünk az a turul madár volt, mely ezer évvel ezelőtt a honszerető, párduezos Árpád hadi népe fölött lebegett. Te ott voltál, mert már akkor is szerettél bennünket, ott voltál az alpári rónán, a Te erős karod emelte zászlónk a véres hadi tusában, midőn nekünk adtad e hármashérez koszoruzta hazát; Te már akkor is szerettél, mert választott néppé, a benned vetett hit paizsává tetted a vitéz magyart.

Ezer év folyt le azóta, ezer évben annyi könyv s szenvedés. Egy vitézi iskola volt e hon. Most őafia vágta seb vérzett rajta, majd a sok ellenség hadi méné tombolt e téreken; a kereszt és félhold között századokig tartott a tusa, mely alatt zokogva ette e föld népe vérel és könyvével megszózott kenyerét. A te jószágodnak bizonyosága, hogy vagyunk, midőn ezt a mindenfelől ellenséggel környezett, testvérek nélkül egyedül álló maroknyi nemzetet szeretettednek védő palástjával takartad be, ha zúgott felette s körülte a vihar. Nemzeti nagy létünk hangosan hirdeti, Uram, hogyha te velünk vagy, nem árthat nekünk semmi! Él magyar áll Buda még! S a megfuttat ezer év után megfogya bár, de törve nem, ime, buzzó imádság epedez százezrek ajkán.

Hol találunk szavakat, hogy megköszinjük, halál adjunk felségednek az eltöltött ezer év oltalmáért? Oh, igazán, most érezzük mily kicsiny a sokszor kevély ember, midőn hálafohász helyett erőtlentül mozognak ajkai. Nincs szó, nincs emberi hang, mely méltón elrebegetné egy nemzet hála imáját ezeréves multja s újabb ezerévek határoszlopánál. De ha gyenge a hang, erős a szív, Uram; erős e nemzetnek a szíve, mint megacézott ezer éves remény, türelem s szenvedés. Ott van beírva a hála minden magyar szíve igazán oltárod, hol minden gondolat, hol minden érzélem hálaadó himnus te hozzád, Istenem!

Hálával köszönjük meg neked, jó atyánk, az elmult ezer esztendőt s könyörögve borulunk le előtted mielőtt belépünk, egy újabb ezer év küszöbénél. Te meghallgattad, a mult bizonyosága, te meghallgattad, midőn a balsors tépni kezdte, a nemzet ezen esdő szózatát:

„Magyarországról, romlott hazánkról,
Ne feledkezzél meg szegény magyarokról.“

Nem romlott már e hazá, nem törnek egymásra annak fiai; a te szereteted egyesítette őket akkor, midőn egy-értelműleg, mint egy férfi borultak le a haza oltáránál.

Népek és nemzetek Istene „Tekints alá esillagos trónusodból könyörgő szolgálóra, kinek ajkairól milliók imája szól“ s hallgasd meg esdő szózatát, hallgasd meg e hon imáját:

„Magyarországról édes hazánkról,
Ne feledkezzél meg szegény magyarokról.“

Szent, oh szent nekünk e hazá, hol minden pusztahely egy vitézi sírhely. Osapánk porló esontjai egy-egy oltárra varázsolják ennek minden göröngyét. „Te benned bizunk eleitől fogva, Uram, téged tartottunk hajlékunknak!“ Ezerévi szenvedés volt a mult, ezerévi boldogság legyen a jövő! Áld meg ez újabb ezer év kezdetét kegyelmedből jóléttel, békességgel; legyen ebben minden percz, óra, év a te dicső országodnak előrevetett fénye, legyen ez a hon a te országod! Áld meg e népet, a te magyar népedet, annak nagyjait, kicsinyeit a szeretett, békesség, egyetértés lelkével; áld meg a legelső magyar

embert, a királyt, minden előjáróját az igazság lelkével Isten, áld meg, óh áld meg a magyart! Amen.

Ezután Seres József III. o. tanuló szavalt el a szózatot hatással, mire Sárkány Imre tanár vetett visszapillantást a lefolyt ezer évre, melyben különösen azokat az eszméket fejtegette, melyek a magyar állam megszilárdulásának alapjait képezék. A tartalmas felolvasás, mely a milleniumi ünnepélyek egyik legértékesebb dolgozatát képezi. Az iskolai értesítőben fog megjelenni. Még ifju Törköly József 8. o. t. szavalt el Sántha Károlynak „Ezredéves ünnepünkre“ című pályadíjjal koszoruzott ódáját, a töle megszokott sikerrel, mire Dr. Veres Samu tanár mondotta el lelkesítő ünnepi beszédét, melyben az ifjuság szívére kötötte az erkölcsösséget, akaratot és lelkesedést, mint oly tényezőket, melyek a magyar nemzet jövőjének legbiztosabb alapját képezik. A program számait az ifjuság énekkar hazafias dalai váltogatták fel, melyeket Matolcsy Pál énektanár szakavatottan vezetett. — Az iskolai ünnepnap délutánján az ifjuság a városkertben sikerült táncmulatságot rendezett.

3. A templomokban.

Május 10-ke az egyházak millenárius ünnepe volt. A helybeli négy felekezet hívei már 9 órakor megkezdették a templomokban való vándorlást. A róm. kath. hívek előtt Dollák Rezső káplán, plebánoshelyettes tartott költői gondolatokban gazdag beszédét, a kálvinista templomban Czinke István, az evangélikusban Glauf Pál, s az izraelitában Singer Leo főrabbi beszéltek. Ez egyházi beszédek rendkívüli hatást keltettek, s a közönség, mely felekezeti különbség nélkül résztvett mindenik isteni tiszteleten, hálatelt szívvel gondolt arra, hogy hazánk megérthette azt a napot, melyen a hitvallás minden formái a haza-szeretet magasztos érzetében egyesülnek s ennek igéit oly fenkölt lelkű papok hirdetik, mint a mieink.

4. A városkertben.

Városunk polgárságának nagy része, mintegy 160 főből álló társaság vasárnap délbén a városkertben gyülekezett össze, hogy a fehér asztal mellett is kiönthesse szíve érzelmeit. A pompásan sikerült lakomán egymást érték a szebb-nél-szebb felköszöntők, melynek sorát Török János törvényszéki bíró nyitotta meg, ki töle megszokott ékes szólással és őszinte lelkesedés hangján éltette a hazát. Szép felköszöntőt mondtak még: Baksay István, Czinke István, Singer S. Leó, Lukács Géza, Dollák Rezső, Dr. Zehery István, Vajda Péter, Dr. Veres Samu, Schulhof Pál, Tornócs György s mások. Figyelemmel hallgatták Kolbay bíró felköszöntőjét, ki ama nézetének adván kifejezést, hogy a mai összejövetel nem irányult a megye közönsége által kedden rendezendő közebéd ellen, az őszinte tisztelet és lelkesedés hangján éltette Gömörvármegye szeretett főispánját, Hámos Lászlót. Kolbaynak e kijelentése osztatlan helyesléssel találkozott s a főispán egészségére az egész társaság kiürítette poharát. — A felvillanyozott kedélyű bankett az esteli órákban ért véget.

5. A városi díszközgyűlés.

Rimaszombat mint város hétfőn, május hó 11-én ünnepelt. A képviselőtestület d. e. 10 órakor díszülést tartott, melyen megjelentek Hámos László főispán és Bornemisza László alispán úgy is mint a város díszpolgárai; a képviselőtestület tagjain kívül ott láttuk még közéletünk sok kitünő alakját. A közgyűlést Szabó György polgármester a következő beszéddel nyitotta meg:

Hódoló tisztelettel üdvözlöm Rimaszombat város ma itt megjelent polgárait; fogadják uraim halás köszönetemet ily szép számmal történt megjelenésökrét.

Tudom, — megvagyok győződve, — hogy nem a meghívó szava, hanem a velünk született hazaszeretet, az ezer esztendő megdöbbenő nagyságának fensége hozott mindnyajunkat össze: részben, hogy az örökké élő gondviselésnek, a magyarok nagy Istenének halálát adjunk azért, hogy épen minket választott ki és tartott fel e nagy nemzeti ünnepbeni részvételre, részben pedig, hogy megemlékezve atyáink viselt dolgaikra, azokból meríthessünk a jelenre és a jövőre is oklást.

Tisztelt diszközgyűlés! ennek az ezer esztendő ünnepünknek alkalmából mi Rimaszombat város polgárai, azt gondolom, hogy leghelyesebb, ha nem annyira a nemzeti dícsőséget hirdető mivoletekről, a hajdanban létesült nagy nemzeti miként alakulásról, mint inkább azon legfőbb erőről kívánunk szólni, a mely a honfoglalás első napjaitól, a mai napig fenntartója lett a mi magyar államiságunknak!

Mert nem ez lephet meg bennünket a mult, a honfoglalás első tényeinél, hogy micsoda okok bírhatták őseinket régi hazájok elhagyására és ennek megszerzésére, nem is az a világra szóló hadi ügyesség, a melyet az akkori népek meglepetésére végrehajtottak; hanem inkább az a bámulatolt keltő módszer, a melynek ereje mellett, e hazát elfoglalása után is, megtudták tartani, és ez nem más, mint a politikai eszélyesség és a magyar nép vérében ma is élő nagylelkűség, a melyet lovagiasságnak neveznek, s a melynek alkalmazásával, hogy az itt legyőzött népfajokat nem kiölni, — innen elkergetni — rabszolgákká tenni, de magukhoz édesgetni, velők nemesen bánti, jogokat élveztetni, sőt egészben is magokhoz emelni tudták. Mert hiszen ezen alapult meg a hadi küzdelmek mellett ennek a földnek a megtarthatása, e mellett lett e föld hazánk, ebből fejtett ki a magyar nemzet, és lettek fiai az államalkotó faj; a honfoglalás után lefolyt események, történelmünk lapjaira írva — a legnagyobb részét történelmi hűséggel eléggé ismerjük — bennünket ma, ez a mi kisebb hazánk, Rimaszombat és ennek multja jelenével érdekelhet, úgy tudjuk, hogy keletkezése óta ennek polgárait a munka, a takarékoság, a törvények tiszteletben tartása jellemezte, soha sem háborgatott más helyeket, békében élt szomszédaival, sőt kebelébe fogadott minden munkás települőt. — Atyáink a messze multban az ipar minden ágában jártassággal bírtak, és mivelt értékesíthetése végett, az akkori nehéz viszonyok ismerete mellett — szabadalmakat, előjogokat iparkodtak szerezni, rév és vám alóli mentesítés és a hatalmasoktól megoltalmazás kieszközölésén állandóan fáradoztak, mind e dolgok világosan igazolják atyáink életképességét, bölcsességét, s a magyar jelleg, a nagylelkűség, és politikai eszélyességnek bírást, és mi, a kik ma élünk, valjon nem vagyunk e erkölcsileg is köteleztettek arra, hogy e felelhetetlenül kedves és tisztelt őseinket a mai viszonyoknak megfelelően utódokhoz illő méltósággal kövessük, ha ők a multban annyi kitartással az alapokat a mi javunkra letudták rakni, az a kérdés ma, hogy miben álljon mi feladatunk? és erre azt hiszem, könnyű a kötelesség érzet hatása alatt felelnünk, szerintem abban, hogy itt ma, e diszközgyűlésben ígéretet tegyünk, miszerint *hazánk, Magyarország államiságát*, alkotmányos szabadságát fenntartani, e földet mint tulajdonunkat megvédelmezni, ha kell életünk árán is készek maradjunk alkotmányosan hozott és hozandó törvényeinket tiszteletben tartani, sőt mint e hon fiaihoz és polgáraihoz illik, alkalmazkodásunkkal mások előtt is példánkkal előjárni kötelességünknek ismerjük, s ezenkívül ígéretet tegyünk arra is, hogy fiainkat és leányainkat úgy neveljük, hogy ők ennek a földnek, a hazának tántoríthatatlanul hű és magyar fiai és leányai maradjanak, hogy az idők folytával is, sem élet, sem halál ennek szerelmétől őket soha el ne válassza, maradjanak ők a mi utódaink, és e föld, e haza, e város érdekeinek munkáiként fáradozni soha meg ne szünjenek.

Ily érzelmek hatása alatt, a hazafiai lángoló szeretet melegével midőn még ismételtlen üdvözlöm a megjelenteket, az ezersztendő Magyarországot éltetve, a határozatilag elrendelt diszközgyűlést ezennel megnyitottam jelentem ki.

A nagy tetszéssel fogadott megnyitó beszéd után *Molnár József* képviselői tag állott föl s a következő nagy szabású mély hatást keltő szónoki beszédet mondotta el:

Tisztelt közgyűlés!

E pillanatban nem mindennapi kérdések tárgyalására sereglöttünk gyűléstermünk komoly falai között össze, de azon mindnyajunk szívét tularadó örömmel s boldogsággal csordultig örvendés esemény felett örömmel rendezni, hogy ezen a földön, a melyen mi lakunk, ezer év óta él és uralkodik a magyar nemzet.

Szíves türelemmel elnézést kérek, ha beszédem nem lesz egy a szónoki művészet szabályai szerint kidolgozott keretked egész, ha gondolataimból a mai ünnephez méltó s szemképráztatóan fényes gyöngyfűzert nem leszek képes a tisztelt közgyűlés színe előtt felmutatni, ösztintén bevalom gyengeségeimet, szívemből ünnepek magam is, nem vagyok képes figyelni arra, hogy mi szép, mi lesz hatással, nem pedig azért, mert a szavak, a kifejezések önként s természetesen fakadnak szívem mélyében, s jönnek nyelvem által kifejezésre, de ha a művészet és szónoki hatalom megszokott hatására nem számíthatok is, midőn a hazafias gondolkodásban rokon s testvér lelkekhez beszélek, merek reménytelen annyit, hogy ezen érzelmeket tolmácsoló szavaim az ünnepélyes hangulathoz szerencsések lesznek megtalálni a kellő összhangot.

Nyelv kibeszélni, toll leírni nem képes azt a csodálatos hatalmat, melylyel ezredéves fennállásunk ünnepélye a szíveket megragadta.

A természetben sokszor látunk csodás váratlan hatást, hirtelen és meglepő változásokat.

Látjuk ezt, midőn a felkelő nap lángoló világossága egy pillanat alatt kivilágítja az ég csillagsátorát képező égi testek tündöklő millióit, tapasztaljuk azt is, hogy bámulatolt keltő gyorsasággal elnémul az élet mindennapi lármája, ha a menydörgés hatalmas szava egyik bérzerről a másikig átharsog, mind ezeznél csodálatosabb az ezer éves ünnepély hatása; nem egyik bérzerről a másikig, nem egy gyenge emberi szem látó határának egyik pontjától a másikig, de száz és száz bérzenen át, száz és száz láthatárnál messzebb, a Kárpátok fellegüket csokoló bérzeitől az Adria kékelő vizéig, sebesebben mint szárnyaló madár, sebesebben mint a gondolat s a villanyosság

csodás ereje, egy pillanat alatt árad el a szívekben az ezredéves ünnepély öröme, lelkesedése, s annak hatása alatt kunyhókba, palotákban milliók és milliók ajkán zendül meg a hymnus csodaszép éneke.

„Isten áld meg a magyart“

Nem lehet hivatása ez óráknak az, hogy ezer éves dolgainkról hosszas történelmi elbeszélést tartsak, nem kívánom számba venni egy ezredév dicső tetteit, s kiöntött vér és könyecseppjeit sem, hiszen a multban szerzett dicsőségünk ragyogása elég, szenvedésünk pedig sok volua az ismert mindenség számára, azok ismertetésére kötetek kelleneek, két ezred év érintkezési pontján az emberi elme által megmérhető legmagasabb eszesen állva, szemem előtt csak a magos bércekhez hasonlóan, a többi felett kiemelkedő nagy események jelennek meg.

Ezer éve annak, hogy az öreg Álmos harcvezetett serege a Kárpátok aljában megtapodta a földet. A végtelen távolban szürke köd borítja már az eseményeket, de a képzelet ereje e pillanatban eloszlatja lelki szemem előtt a ködfátyolt, látom az ősz vezért, ki tengernyi küzdelmek után megmutatja népének az ígéret földjét, látom mellette a honalapító Árpád dalias alakját, a mint a honfoglalás ezernyi veszedelmével szemben, végig járta sasteintetét az előtte elterülő messzeségen, s szeméből a biztos győzelem ragyogása csillámlik meg.

Az ősz Álmos és Árpád apánk, a legnagyobb s a kelő nap ragyogása e két személyben, e kettős fény jelölte meg az utat őseink előtt Attila örökéhez.

A honfoglalás nagy munkája belet fejezve. Árpád helyet foglalt a hitregék és legendák hősei között, s böles törvényekkel egy népesaláddá összeforrasztva nemzetét, nyugodni tért őseihez.

Népeire azonban kemény küzdelmek kora következett, a szomszédot nyugtalanító dúló csatákat csakhamar elesendesítette a keresztény vallás felvétele, — István, a szent király, — a szeretet vallásának diadalra juttatásával a magyar nemzet örök életének alapkövét tette le, de azért sást nemzettek a sasok, a magyar népnek a vitéség, a keresztény hit mellett is legkimagaslóbb tulajdona maradt, s ez lett elismerve, megkoronázva akkor, midőn az ismert keresztény világ, a nagy magyar királyt I. Lászlót választotta meg a szent sir visszafoglalására induló keresztény csapatok fővezérévé.

Azután következett egy gyászos időszak és tenger szenvedés.

Az egyenletlenség, a pártviszály erőtlén csoportokká tagolták szét a nemzetet, s a mohi pusztán, a Sajónál vértengerbe fult népünk színe virága, vad tatár népek esordái osztottak Árpád örökségén, s másfél év alatt az országból egy nagy temetőt csináltak.

De a magyarok Istene nem hagyta el kedvelt népét, visszahozta fiai közé az egyetértés szellemét, s ez által növelve rövid idő alatt hatalmasabb lett nemzetünk mint volt előbb, s a határain megegyeszer megjelent dúló hordákat véres fövel kergette vissza. Nagy Lajos király alatt pedig hatalmának tetőpontjára jutott. Ezen időről örökölte meg a történelem azt, hogy a magyar birodalom határát három tenger habja nyalja.

Hol Mátyás az igazságos.

Te láttad őt boldog Rákost!

Magyarország ezer éves multjáról beszélni s Mátyás királyról meg nem emlékezni, lehetetlen dolog.

Rajongó szeretettel körülvevett imádott alakja ő a magyar történelemnek.

Meg volt benne fájának minden kiváló tulajdona, a gáncs és félelem nélküli lovagiassága, az országok alakítására hivatott bölcsesség s a nagylelkűség, győzhetetlen volt mint ember, mint király dicsősége, uralkodása nekünk büszkeségünk, s a történelemnek egyik legszebb elmondani valója.

Az ő ragyogó korára ismét vak sötétség következett, a versengő magyarok fölül eltűnt a hatalmas vezető, ki titáni erejüket fékezte, s egy közös cél érdekében hasznosan működni kényszerítette, egymásba omlottak, egymást semmisítették meg, mint tennék a naprendszer esilagai, ha a napot kivennék közülök és az Isten haragja mindig az egyenletlenség, a villongások idején lett reánk kitöltve.

Jött a török tenger hadával, kiakarta oltani a kereszténységnek, a szeretetnek napját, a nemzetnek Mohácsnál elébe vitt hadereje véraldozatként pusztult el, iszap nyelte el a magyar dicsőség képviselőjét, a koronás királyt. Török hatalom igazta le az ország egy részét, s másfélszáz éven át Isten szabad napja helyett a felhold sápadt fénye világitott Szent István birodalmának fővárosában.

Mindenki azt hitte, hogy a sokat sanyargatott nemzet utolsó álmát alussza.

Zrinyi, Bocskay, Bethlen, Rákóczy fegyvertényei felragyogó meteorokként bevilágították rövid időre a hazánk felett elterülő vak éjszakát, de általuk régi fényében a magyar királyság nem lett feltámasztva, s mély esendőség lett ismét, a nemzet aludt, a feje felett elrepülő századok kitörlni készülték nevét az emlékezetből, s a magyar dicsőségről csak a mondák beszéltek már, önfiai elhagyták, idegen országba hordozták ki a magyar földről az éltető erőt, s az első ezred vége felé a nemzeti-ségi parányok, kiket nyelvük, vallásuk, szokásaik békés birtokában meghagyott a honfoglaló nemzet nagylelkűsége, merénylőre vállalkoztak az alvó ellen, s egymással szövetekezve készítették az utolsó, a halálos döfést annak szívéhez.

Világ csodájára az alvó oroszlán fölébredett akkor, midőn a veszély legnagyobb volt már, s midőn ezer sebtől vérzett 1848-ban, megszületett a biztos győzelemre hívó esatakiáltás, — az „előre“, — a belső ellenség pozdorjaként lett széjjel szórva, a magyar nemzet bizonyosságot tett arról, hogy élni akar és — tud is.

Észak nagy hatalma megállíthatta útjában a névtelen fel Istenek seregét, vértengerbe fojthatta a nemzetet harmadszor is, azt a hitet azonban, mely harmadszori tettszalálából is új életre hívta nemzetünket, s mely annak örök életében bizni tanít, nem törülhetette ki a lelkekből semmi többé, lelkeket rázva harsogott végig az országban a nagy költő bizonyosságtétele: „Es annyi balserenese közt, — oly sok viszály után, — megfogya bár, de törve nem, — él nemzet e hazán.“

Magyarok nagy Istene, te állítottad Árpád harcvezetett népét örül arra a helyre, a melyen keresztül a téged imádó népek millióira kelet ismeretlen rémei tödültek, megállotta népünk helyét becsülettel, ma egy ezred

Lapunk jelen száma 8 oldalra terjed.

évi szenvedés sohaja száll csillagtrónod felé, igazságszolgáltatásért könyörögve, örök igazság szelleme, read hivatkozunk! — Az nem lehet, hogy annyi szív hiába onta vért, — az nem lehet, hogy a történelem lapjára az ezeréves munka jutalmául, a te erős kezéd mostani ünnepélyünk befejezéséül be ne írja azon ítéletet, hogy a magyar nemzet megérdemli az életet, reményelheti nagy költője jóslatának teljesedését, egy jobb kort, melynek jönnie kell, s mely után nem százazrek, de milliók ajkán epedez buzgó imádság.

Tisztelt ünneplő közönség, a harcok nehéz küzdelmeit évtizedek esendes békéje váltotta fel, édes hazánkat megáldotta a gondviselés egy nagylelkű és böles uralkodóval, ki a munkában, a pontosságban mintaképe a legjobbaknak a fejedelmi erényekben, békészeretetben választott, kedvelt alakja az egész művelt világnak, fején Szent István koronájával, melynek fényét sem a Csele-patak iszapja, sem a szabadságharcz véraldozata nem érintette, kiegészítő része, messze fényt sugárzó feje ő ezredéves ünneplő nemzetünknek.

Mi reánk néz az egész művelt világ, ezen évben nem a harszó dicsőség ragyogványát, de a hangyaszerzőgallommal folytatott békés munka eredményét mutatjuk be előtte, egyiket úgy, mint a másikat, csak egyetértés teremtheti meg, szüntessük meg a sok könnyet és vért kiöntő egyenetlenkedést minden téren, legyen az ezredéves ünnepély egy a sors által adott kedvező alkalom arra, hogy az ország minden rendű és foglalkozású lakója egyesüljön a közös haza iránti szeretetben, s hogy tanuljunk meg saját érdekeink, saját erőnk feláldozása mellett együttesen békésen munkálkodni a haza java és felvirágzásáért.

A tér, melyen a város közönsége mozog, szerény, de fontos hivatás jár annak a birtokával, ez végrára felfele a magyar nemzeti szellemnek.

A közönségünkre váró nagy feladatot szemem előtt tartva, teszem a következő indítványt ez ünnepélyes órában, s tiszteletteljesen ajánlom azt elfogadásra:

Rimaszombat város közönsége, — hazánk ezer éves fennállásának emlékünnepen, mély hálaérzettel szívében borul le a mindeneket alkotó örök isten előtt, azon mérhetetlen kegyelemért, mely megérni engedte, hogy ezer viszontagság teljes év leforgása után, — az általa uralt területen Istent félt, királyhoz, alkotmányhoz hű, az egységes magyar nemzeti állam kiépítésén buzgó munkálkodni, ezen cél eléréséért méltóképp végig áldozni kész magyar nép lakik.

Ezzel egyidejűleg emlékül a multnak, utjelzőül a jövőnek s irányadóul az új ezredév munkásainak erős fogadalmat tesz.

Fogadja a magyarok istenére, hogy a hazafias irányu nemzeti közművelődés terjesztésének soha nem lankadó hű munkása lesz, hogy a szívében égő honszerelmet örökségeül hagyja utódaira s ezeket hazafias szellemben nevelve, a magyar haza iránti igaz ragaszkodás és szeretet terjedésének falain belül szikla erős alapot épít, melyen diadalmat a poklok kapui sem vehetnek.

A képviselőtestület e város közönségének ezen megnyilatkozását jegyzőkönyvében foglalja, s azt, mint a hazafias érzelmek ébrentartására alkalmas tanuságtételt örök időkre megőrizni rendeli.

Ugy a kitűnő beszéd, mint az indítvány egyhangu lelkesedéssel fogadattván, a nyomban megszerkesztett jegyzőkönyvet a diszközgyűlésen jelenlevők mindnyáján aláírták.

6. Népmulatság.

A közgyűlés után délután 3 órakor taraczkok durrogása jelezte, hogy a „Széchényi“ kertben általános, szabad mulatság, s a cigány zenekar hangversenye kezdődik. Megkezdődött a nép áradat, s nem tulunk, ha azt állítjuk, hogy a kert zöld alléin ezer embernél több sétált fel s alá, a körben pedig a fiatalság vigan tánczolt este 7-ig, mikor a közönség a városba visszajött.

7. A kivilágítás.

Rimaszombat város hazafias érzelmű polgársága 11-én este impozáns alakban fejezte ki hazánk ezredéves fennállása felett érzett örömét. A házak immár napok óta zászlódiszt öltöttek, de az esti kivilágítás mentől szebb sikere czéljából a külső díszítési munkálatokat a lehető legmagasabb fokra emelték. A mit a fantáziával párosult hazafias lélek kigondolhatott, az mind az ablakokban és erkélyeken hirdette a lakók érületét. Maga a város saját épületei kivilágítására ezerkétszáz méceset alkalmazott. Különösen szépek voltak: a városház, hol ékes tranzparentben a magyar czimer ragyogott, a „Róza“ vendéglő, melynek földszinti részét Gömöri Ede pazarul kivilágította, a kaszárnyák, a pénzügyigazgatóság, a főgimnázium, melynek két ablakából „Isten áld meg a magyart“ s „Él magyar, áll buda még“ feliratokat olvashattuk le, — a magán épületek közül a Dr. Szabó Samu főorvos, Dr. Zehery István, dr. Cziner Miksa, Gellmann Sámuel fényes ablakai s a dr. Szeless Ödön szép erkélye gyönyörködtették a közönséget. De a többiek is mind gyönyörűek valának, szobrok, czimerek, jelmondatok, virágok díszítették az ablakokat mindenfelé s még a kunyhók szegény lakói is kitették érzelmeiknek szerény tanujelét ablakaikba, hogy ezáltal a nemzet örömeiben résztvehessenek.

8. A fáklyászene.

Már 5 óra után ünnepi mezt öltött a város. A kereskedők üzleteiket bezárták, az utcákat kitisztogattatta a rendőrség. 7-kor megkezdődött a testületek felvonulása, melyet nagy közönség nézett végig a Kossuth utcán. Első volt a kö-

művesek csoportja. Azután jöttek egymás után: dijakok, iparos ifjak, kereskedő ifjak egylete, a főgymnasium ifjusága, a katolikus olvasókör, a kereskedő testület, a kaszinó és a dalárda és a tűzoltó testület. Utoljára jött a polgári olvasókör mintegy 200 tagból álló csoportja, külön zenekarral. A községi iskola udvarán a rendezőség: dr. Szabó Samu, Samarjay János, Percz Samu, Dr. Kármán Aladár és Kathona Géza a 100 fáklyavívót és a testületeket rendezte. 8 órakor megindult a menet. Elöl a tűzoltók és az egyik zenekar, két oldalt a főgymnasium ifjusága, kereskedő és iparos ifjak fáklyákkal, a kordon között egymás után zászlók alatt a testületek, végül a másik zenekar és tűzoltók. Gyönyörű látványt nyújtott ez a tengernyi sokaság, a mint szép rendben végig vonult a Kossuth-utczán s a piacon körül haladva a városház előtti téren megállt. Mintegy ötezer ember foglalta el a főtér. 1/2 9 órakor az emelvényen elhelyezkedett a dalárda és Vári János karnagy vezetése mellett elénekelt a Hymnust. Majd az ünnepi szónok: dr. Veres Samu lepett az emelvényre, s messze hallható, érezes hangon, valódi szónoki lendülettel és hűvvel adta elő következő hazafias beszédét, mely tartalom és alak tekintetében méltó volt a fényes alkalomhoz.

Magyarok! Hazám hű fia! Ugy tetszik nekem, hogy az a rézsaszinú fény, mely e pillanatban az arczokat megvilágítja, nem e szövétnékek lobogó lángjától származik, hanem annak a belső tűznek kisugárzása, mely a honfiak szívében lobban föl abban a pillanatban, midőn a végtelen idő kerekét egyet fordult tengelye körül s hazánk életéből a multba dobla egy ezredvet egy újabb ezredvének lett szülőanyjává. Ha van az életnek egy pillanata, melynek boldogsága megrészegítő mámorral tölti el a földi halandó lelket s az örömeinek meghatottságnak szokatlan alakban való nyilvánulása is teljesen indokolt; ugy ez a pillanat az, melyben szívünk legnemesebb érzelmeinek Isten és ember előtt szabad folyást engedhetünk, mert akkor, midőn lelkeseidünknek méltó tárgya a mi közös édes anyánk, a mindnyájunk által egyforma hűvel szeretett hazá, indulatainknak még féltelenségeit is megbocsátja az az örök bíró, ki a nemzetek életét kezében tartja, hisz a forrás, melyből érzelmeink fakadnak, a magyar szív, melyről egy ezred év története följegyezte, hogy az a hazaszeretnek soha ki nem apadó forrása volt. Nagy a mi örömeink abban a tudatban, hogy a mi édes anyánk, szeretett hazánk, immár ezer éves, de mi nem egy aggastyán jubileumát üljük ma, ki a szép multból bieszva pihenni készül, hanem a poraiból föléledt Phönixet üdvözöljük benne, kihez lelkünk legjobb reményei fűződnek. Mert akkor, midőn hazánk állami életének vezetői ez ünnepélyes alkalomra vendégekül hívták a világ összes kultur népeit, nemesak az a cél lebegett szemeik előtt, hogy egy országos kiállítás keretében bemutassák és megbámulassák a lefolyt ezredév sikereit, hanem még inkább az, hogy lelkükbe már most bevéssék a fényes hivatásnak képe, melyet a magyar nemzet a művelt népek sorában betölteni készül.

A magyar nemzet hivatása a tökély és halhatatlanság. Erre szemelte ki Isten akkor, mikor a hármás bérez és négy folyam környékén hazát adott neki. És adott e nemzetnek megszámlálhatatlan éveket, hogy azoknak folyama alatt a fejlődés fokozatain lépésről lépésre haladva a tökély legmagasabb fokára juthasson.

Ha végig fut lelkünk történetkönyvünk ama nagy fejezetén, mely a mai nappal bezáródott, minden lapon az isteni bölcs akaratnak megvalósulását látjuk följegyezve.

Az ezrekből milliók lesznek, — a törzsek egységes nemzeté tömörülnek s megvetik alapját a magyar államnak, — választanak vezéreket, királyokat, kik bölcs elhatározással, szilárd akaratú vezeték nemzetünket a kitűzött cél felé. Látjuk miként lép a nemzet a kultúra virágos mezejére, miként ébresztgeti a lelkébe oltott erőket, hogy az előtte futó nemzeteket utólérje. . . . Látjuk miként építi föl oltárát a szabadság istenasszonyának, kivel szerelem-ittas lelke örök frigyét köt. Látjuk hogy, a magyaroknak szilaj, vad ázsiai természete miként simul az európai műveltséghez, anélkül, hogy ős eredeti jellemvonásaiból veszítene.

Es látunk roppant küzdelmeket, melyeket e nemzet az isteni gondviselés által megjelölt hivatásának betöltésére kifejtett. Mert elég korán tanulta meg, hogy jaj azon nemzetnek, mely a föld gyomrában lappangó becses érzéket kiaknázi, a kibuzgó forrásokat felhasználni, felszínét művelni, értékesíteni és felékesíteni nem tudja; hogy jaj azon nemzetnek, melynek a víz csak ivásra, a levegő csak lélekezetre, az állatok és növények országa csak éhsége kielégítésére szolgál. Jaj azon nemzetnek, melynél a nemesebb izlések, a civilizált világ kényelmei, az ezeket előállító ipar és kereskedelem, az időt és erőt megokszorosító gépek, vállalkozó és közlekedési szellem, ismeretlenek! Veszve az a nemzet, mely hangyaszorgalma, ipara és langesze produktumaival nem tud versenyre szállani a közboldogság és magas civilizáció előnyeire.

Ezért az anyagi, polgári nagyságra és szellemi felsőségre törekvő magyar nemzetnek nagy és fontos elhivatása: testi és lelki tehetségeit kiművelni, munkássága körét kiszélesíteni, a természet titkaiban buvárkodni, vállalatát kivitelére új erőkkel társulni, teremtő szellemekkel egyesülni s így a műveltség, gazdagság és hatalom legmagasabb fokára emelkedett nemzetekkel a világalom felett küzdőre szállani.

Es mivel az isteni újmutatásra fölismerete a halhatatlanság országába vezető utakat, melyeken már több európai nép végighaladt, maga is amaz utakra lépett az az elnökelt szándékkal, hogy az előtte futókat megelőzze, s ki egykor maga is követő volt, ezután másoknak szolgáljon követendő példaként.

Előri-e valaha nemzetünk e kitűzött cél, — s valóban Istennek kiválasztott népe a magyar, kit méltónak tart e magas hivatás betöltésére? . . . ez a jövő nagy kérdése.

Azt mondják, hogy ezer év még a nemzetek életében is nagy idő, mert nincs európai nép, mely ilyen hosszú multtal dicsekedhetnék. Ez idő alatt a többi nemzetek mind megvénültek, de a magyar nemzetnek egy ezredév csak serdülő korát foglalja magában, mert míg a többiek idő előtt nagykorúsították magukat, a miénk, mint előteljes ifju, most akar házassági szövetséget kötni a halhatatlansággal.

E magas szándék a magyar nemzet minden tagjára nagy kötelezettségeket ró. Hazánk történetének második kötete még eddig be nem irt tiszta lapokból áll, — e tiszta lapokra a történelem muzsája azokat a tényeket jegyzi föl, melyeket mi az élénk szabott kötelesegekből hiven teljesítünk. Ez az ifju tetterős nemzet, melynek a lefolyt ezredév csak előiskolája volt, ma a világ színpadára lépett, hol a szereplő hősök a szellem fegyvereivel harezolják végig az ember nagy tragédiáját.

Élet népe ma új hódító hadjáratra indul. Árpád honfoglaló magyarsága ma Széchenyi, Kossuth és Deák nemzete, mely páncél és vért helyett a jövőbe vetett rendíthetetlen bizalommal s halhatatlanságának hitével lép a küzdő tere: egyik kezében a haladás lobogója, másikban a munka fegyvere.

Történet könyvünknek tehát két kötete fekszik előttünk: egyik Isten választott népének ó testamentuma, melyben a magyar világ teremtésétől kezdve az idők teljessége föl vannak jegyezve mindazon momentumok, melyeket a magyar nép az igéret földének elnyerése után ezer év óta átélt; másik az új szövetség könyve lesz, melynek még tiszta lapjaira Kossuth és Deák népének messiási fogják fölírni a magyarnak halhatatlanságra törekvő küzdelmeit.

E küzdelmekre a kitűzött cél felé három utat látunk a végtelen idő távolában nyulni: egyiknek neve: *ipar és kereskedelem*, másiknak *művészet*, harmadiknak *tudomány*.

Válassza ki a nemzetnek minden tagja ez utak közül azt, melyre lelkének képességei elkötelezik s különösen e város tiszta magyar hazafias érzelmi polgárainak szemei előtt lobogó fáklyaként lebegjen ez utak végén elérendő polgári nagyságnak ideálja, a mely felé törekedni szent kötelesegeinek tartsa.

Mi tehát nem az ezer éves aggastyánt ünnepejük ma, hanem a halhatatlanságnak ifju menyaszonyát, kinek Rinaszombat polgársága az én erőten szavaim által hódolatát tolmácsolja.

E szent frigykötés tudata örömmel és boldogsággal tölti el e város minden polgárának szívét, midőn látja hogy abban a millió fényugárban, mely a paloták drága szövétnékeiből s a kunyhók apró méceiből kilövel, egy egész nemzet apróinak és nagyjainak érzelmei futnak össze. Ez egymást átölelő fényugarak bűvös világa előtt leomlanak mind ama korlátok, melyeket a mult idők szelleme az emberi társadalom rétegei közé emelt s egy dísz ruhába öltözött nász kíséretté válik e nemzet, melynek beláthatlan hosszú sorából mennyei harmóniaként hangzik füleinkbe a szent zsolozsma:

„Isten áld meg a magyart!”

A honszerelm e szimbolikus fényénél mintha halandók milliók szívének megdobbanását, midőn elmondják a szent-eskü szavait:

„Tied vagyok, tied hazám
É szív, é lélek!
Kit szeretnék, ha tégedet
Nem szeretnék!”

Oh mondjuk el mi is e pillanatban ama szívünk gyökeréből eredő óhajításunkat, hogy:

Legyen hát e nemzet ama tökélynek, melyben a lélek Istenet megközelíteni készül, remek mintaképe!

Legyen e nemzet a polgári nagyság, nemzeti dicsőség és boldogság Kánaánja felé vándorló társadalomnak vezérlő tüzoslópa!

Legyen az élet tengerén evező emberiségnek azon iránytűje, mely hitünk és reményünk túlvilági partjait mutatja!

Legyen a magyar nemzet a teremtés központja, hol összegyűlnek a tökély és nagy eszmék minden sugárai, hogy megtermékenyülve szíve melegén tettekre lobbanjon az öt követő emberiség jégkebele.

Legyen a magyar nemzet az eget földdel öszekötő szívárvány, melynek színeiben az ember földi nagysága és Istennek dicsősége tündöklök!

Es legyen e nemzet nagy eszméknek megtévesztése, nagy tetteknek örök példányképe, a haladásnak örökös zászlóvivője s a szüntelen emelkedés fokozatain jusson el halhatatlanságának dicső egébe!

Eljen a haza!

A felviharzó éljenések gyakran félbeszakították a szónokot s végső szavainál a lelkesedés elementáris erővel tört ki.

Majd a dalárda énekelte el a Szózatot s aztán a fáklyákat gulába rakták s elégették. Még 10 óra után is élénk volt a város. A közönség fel-alá hullámozott; gyönyörködtek a szép kivilágításban s mikor egy nagy lelkes tömeg a Deák Ferenc-utczában észrevette az ünnepi szónokot: Dr. Veres Samut, frenetikus éljenésben tört ki, vállakra emelték az emberek s minden áron hallani kívánták őt. Rövid beszédet intézett is a néphez, kiknek szívére kötötte, hogy tartsák meg a nagy ünnepélyt az eddigi magas színvonalon, legyenek jó hazafiak, s békében oszoljanak szét. 11 órakor már elesendesült minden, s egy valóban szépen sikerült ünnepély kedves emlékével tértünk nyugalomra.

9. A törvényhatóság ünnepe.

Gömörvármegye f. hó 12-én lépett hivatalosan az ünneplők sorába, az e napon megtartott vármegyei bizottsági diszközgyűlés által.

A vármegye házanak diszterme e napra ünnepi köntösbe burkolódzott, a zöld galyak művészen font folyondárjait nemzeti színű szalagok és zászlók élénkítették, fent a terem végében

pedig ott volt a vármegye régi, sok harezót-vihar látott banderialis lobogója, a mely június hó 8-diki hódoló banderialis menetben is körül fog hordoztatni.

A terem egyik felét e napra készített szép meglepetés ékesítette. — Ott volt O felsége a királynak életnagyságu álló alakú festett képe, a mint a koronázási jelvények között a Szent István rend nagymesteri ruhájában áll, s mintha a rendek és karok hódolatát várna. — A kép nagy hatást keltett mindenki előtt, s alkalmas a legfenköltebb gondolatok felébresztésére. Deák, gróf Andrássy Gyula és más kitünőségek szomszédságában.

A megyebizottsági tagok majdnem teljes számban jelentek meg, sötét polgári díszben, de voltak többen, kik diszmagyarban jelentek meg, így: Bornemisza László alispán, Lukács Géza főjegyző, Szentiványi Árpád, Putnok Móríczy képviselők, Szabó György polgármester, Draskóczy László főszolgabíró, Hámos Aladár, Samarjay János, Báro Nyáry László, Balogh Samu, Dr. Podráczky kanonok pedig fényes papi díszruhában jelent meg.

Kilencz óra után harangzugás közt belépett a gyűlésterembe a főispán, kit viharos éljenés-sel és felállással üdvözölt a közgyűlés.

A közgyűlést Hámos László főispán valóban megkapó szép szavakkal nyitotta meg, a melyek méltó bevezetésül szolgáltak a szép ünnepnek. Hámos László főispán így szólt:

Hazánk ezer éves fenállását ünnepli a szegény és gazdag egyaránt; a lélekemelő ünnepeben magasztosan egyesül a nép és király, s mindnyájan hálaadó imával fordulnak a mindenható Istenhez, a nemzetnek juttatott kegyelmekért, a haza minden polgára, Szent-István koronájának minden hazafiai érzelmi lakosa áldja az őseket, hogy ezer év előtt megszerették őseink e hazát, Atillának örökségét, hogy őseink nem csak megszerették, hanem meg is tartották ezer éven keresztül e hazát, ezer éves küzdelem, szenvedés, de sok dicsőség között is úgy, hogy meg nem fogya, meg nem törve, teljes erőben élvezi hazánk az alkotmányos szabadságot, a melynek körében államisága teljesen elősmert, minden téren pedig kulturális előrehaladottságát bizonyítja be, egy bölcs, igazságos jó király vezetése alatt, — A főispán ezután egy áhitatjeljes fohiszt küld a Mindenhatóhoz, hogy az ezredéves küzdelem után új erővel engedje a hazát az új ezredébe belépni s nyiljon itt is dicsőség, siker a nemzetnek, valósuljon meg a mindnyájunktól remélt szép nemzeti jövő, mert így fog megvalósulni a nagy Széchenyi mondása: „Magyarország nem volt, hanem lesz.” — Az ősektől öröklött hagyományos lángoló hazaszeretet vezérelte vármegyénket is mindenkor, az ezete az elhatározásban, hogy a mai napra a diszközgyűlésre egybegyűljön, hogy állami létünk forduló pontján hálát adjunk, hogy annyi balszerenese közt is megtartotta hazánkat az Isten különös kegyelme, és egyuttal igaz, szent fogadalmat tegyünk, miszerint egy ezredéves mult által ránk hagyott hazát, mint legszentebb, legfőbb örökséget fenntartjuk, a mit nem zavarhat meg az a körülmény, hogy egyes tévelygők nem vesznek részt a nemzet általános örömében. — Magasztos érzelmeik hozták ide együvé az ünneplő nagy közönséget, s azért ezen érzelmeiktől eltelve üdvözlő az igen tisztelt közgyűlés bizottsági tagjait, az egész vármegye közönségét, s azon fohissal zárja be szavait, hogy Isten áld meg a magyar nemzetet, — a királyt, a vármegyét — és ezzel a közgyűlést megnyitja.

Az éljenésektől meg-megszakított beszéd óriási hatást tett, s tomboló éljenést támasztott fel nyomában, úgy, hogy az éljenés és taps valóságos versenyt tartottak egymással.

Az elnök főispán, felkérte a közgyűlést, hogy mielőtt a diszülést folytatná, jelenne meg testületileg az Isten egyházában, hogy ott hálaadó imáját elrebeghesse.

A főispán ezen indítványára hosszú sorokban vonultak a bizottsági tagok a római kath. templomba.

10. A templomban.

A főispán szép megnyitója után a menet — élén a pompás diszmagyarba öltözött előkelőségekkel — a róm. kath. templomba vonult, hol Podhraczký roznói kanonok fényes segédlettel végezte az ünnepi misét, s Uthy Antal kántor gyönyörű egyházi énekeket adott elő. Megemlítjük, hogy lapunk több számának tárczájában Józsa Antal kitünő tollából közölt „Király-hymnusz“-t Uthy megzenésítette és ez alkalommal nagy hatással énekelte el. Innen a menet a ref. templomba vonult, hol Czinke István ref. lelkész poetikusan megirt és szépen előadott imáját áhitattal hallgatta a közönség, majd az ágost. ev. templomba vonult a közönség, hol Glauf Pál lelkész rövid és szép imája után egy válogatott — csupa kitünő hangú hölgyekből álló — nagy vegyeskar Kapy kántor vezénylete mellett gyönyörűen énekelte a „Hymnusz“-t. Az ima előtt ugyanők Schubert emlék „Imá“-ját énekeltek.

Végül az izr. templomba tért be a diszes közönség. Itt a kar éneke után Singer S. Leo ker. főrabbi mondott szép és nagy figyelemmel hallgatott imádságot. A „Hymnusz“ elénekzése után a menet ismét a vármegye székházába vonult.

11. A diszközgyűlés folytatása.

A hálaadó istentisztelet befejezése után a megyebizottsági tagok hosszú sora ismét a gyülesterembe vonult, hol az elnöklő főispán a közgyűlést újra megnyitotta és felkérte Lukács Gézá az ünnepi beszéd megtartására.

Lukács Géza megyei főjegyző erre mély esendő, kiváló figyelem közt állt fel, hogy ünnepi beszédében méltassa a nap jelentőségét, s történelmi, hazafias reflexiókban gazdag, ragyogó beszéddel fényesen oldotta meg feladatát.

Lukács Géza beszéde a következő volt:

Tekintetes vármegyei közgyűlés!

A harangzúgás megszűnt, s hálaadó, buzgó imánk elhangzása után remegő ajakkal szólalok fel e valóban nagy ünnepélyen: mert tudom, erőm gyenge méltó kifejezésekben esetlenül szívünk érzelmeit.

A messze távolba kell tekintenünk, a népvándorlás korába, midőn a kelet népe nyugat irányában tört elő, részben engedve más nemzet nyomásának, részben önszántából jobb hazát keresend. E néparadatban látjuk a magyart böles Almos vezérlelte alatt a Kárpátok büszke ormán megjeleni, — láttuk a harez-edzett Árpád jogára alatt dúló csaták után új hazát szerezni.

Vitéz nép volt ez, mely a műveltebb nyugat népei közé felszkelve, idegen szokás és ösmeretlen nyelve mellett is magának fegyvere által tekintélyt szerzett: de böles vezetői is valának, kik midőn a nemzet félelmes volta, diesteljes hadviselés által Európaszerte elősmerve lett, a megalkotott új otthon az édes fennállásának alapköveit hangyaszorgalommal rakosgatták össze. Ezen alapkövek az alkotmány, (a vármegyei rendszer, mint alkotmány-bástya fekszik) a meghódolt nemzeti joggal való barátságos egyetértés megteremtése, a keresztény vallás, s ezzel a nyugati civilizáció felvétele valának.

Jöttek a dalás idők, midőn a költő szavai szerint magyar tenger vízében hunyt le észak, kelet s dél hulló esillaga; s midőn Hollós Mátyás diéső uralma büszkévé tette a magyart, s nevét rettegetté hona ellenségei előtt.

Dieső korszakok, melyeket azonban a gyász és keserv napjai is sűrűn váltogattak; hisz ösmerjük a tatárulást siralmaikat. Az Anjouk fénye után Zsigmond szomorú uralmát, igazságos Mátyást követve, Ulászló gyenge kormányát; korában az olygarchák egyenlenségét, majdan a mohácsi eseményt, a midőn nemzetünk a török haderő sulya alatt csaknem az enyészet hideg tengerébe temetkezett el!

De nem temetkezett! Voltak a hazának jobbjai, kik a nemzet fiait ébren tartották; s bár pártoskodás, s ezzel szemben a hatalom kényszer-eszközei lankasztották a férfini tetterőt, születtek a nemzetnek Zrínyi, Frangepán, Bethlen, Báthory, Boeska, Vesselényi és Rákóczyai, kik magasan lobogtatták a hazafiság, a vallások közötti egyenlőség s a szabadság fénkölt zászlaját, — noha pártviszályok miatt e szegény hányatott ország ezen korszakban szenvedett legtöbbet, — nemzetünkre épen ezen korszakból hárul legfőbb fény- és diésőség.

E hosszú ezer év folyamán hazát szerzett török, s tatár rabigát rázott le, — hogy szorosán egybe forradjon, legyőző pártosaiban önmagát a nemzet, s diéső műve megkoronáztatására a felsőbb hatalom angyali nemtőt küldött hozzá, hogy királyával, rózsaláncczal forrasztásuk egybe mindörökké.

Ha igaz az, hogy jövő üdvösségünk alapja a hit, remény és szereteten biztossittatik, van a magyarnak három Szentsége, mely földi boldogulásának képezi sarkkövét, melyet szem elől téveszteni soha sem szabad: a haza, az alkotmány és a koronás király iránti forró és lángoló szerelmet.

Nemzet és fejedelmei elfoglalták s megtartották földünket; kölcsönös egyetértéssel megalkották ezer éves alkotmányunkat; az 1848-as fényes napok lebonták a hon fiai közötti válaszfalakat, az új ezredév, a béke áldásával nyílik meg; és nekünk, bár a fegyver zaja elcsendesült, pihenni még sem szabad, a multak mulasztásait pótolni kell!

Szeretjük honfitársainkat, faji különbség nélkül; s amint szívünk mélyéből kívánjuk mindannyiunk anyagi felvirágozását, szivesen osztozunk velök alkotmányunk nyújtotta minden jogokban; de a köteleességek hazafias teljesítését is szigorúan követeljük. Egy mélységet kell betemetnünk, mely lelketlen bujtogatók által létesített, visszaélve nemzetünk nagylelkűségével. Szomorúan látjuk, hogy idegen ajku testvéreink némely részénél szeretetlenséggel találkozunk. Szent és hazafias köteleességet kell teljesítenünk; meg kell tanítanunk eltévelyedett testvéreinket a haza iránti szeretetre, zengzetes szép nyelvünk ösmeretére. Utat nyitni ez által az előrehaladás, a boldogulás egyenes ösvényére, s mindezekkel biztosítani Szent István koronájának fényét egy jövő ezredévre.

Dieső feladat, de csak úgy leszünk méltók őseinkhez, ha ezen hazafiai köteleket híven, igazán teljesítjük. Szent fogadalmat is teszünk ez ünnepélyes órában, hogy áldott hazánkhoz, alkotmányunkhoz, s koronás királyunkhoz utolsó esepp verünkig hívek leszünk, reánk váró hazafias feladatok elérésében önzetlenül s teljes kitartással buzgólkodunk; s e szent elhatározás, szent ígérlet hatása alatt buzgón fohászunk: Nagy és nemes munkájában Isten áld meg a magyart!

Zugó éljenzéssel és mély megilletődéssel fogadott beszéd befejezte után Bornemisza László alispán indítványozta általános helyeslés között, hogy a szép beszéd történelmi emlékül szösz szerint vezetessék be a jegyzőkönyvbe. Erre vonatkozólag a határozati javaslatot terjeszti be:

Szívünk teljességéből adtunk hálát az egek urának, ama jótéteményeért, hogy szeretett magyar hazánkat ezer esztendő zúgó viharai között megtartotta. Nemzetünket jelenlegi virágzására juttatta.

Jól mondotta az ünnepi beszéd, hogy a magyarnak, kinek a nagyvilágon e kívül, nincsen számára hely, három szentsége van: a haza, az alkotmány és a koronás király iránti szeretet! Áthatra ezen igazság erejétől, ezredéves fennállásunk ünnepélyén, jelen diszközgyűlésen lelkesedéssel adunk kifejezést hazánk iránti hagyományos, lángoló szerelmünknek, alkotmányunkhoz szívós ragaszkodásunknak s koronás királyunkhoz, őseinktől öröklött

törhetlen hűségünknek; e három eszmény fogja vezetni az új ezredévben is lépteinket; — buzgalommal törekedvén azon, hogy vármegyénk népe között a kölcsönös testvéries szeretet hova tovább megszilárduljon, s az egyetértés által fokozott erő mellett, békés munkásságunkkal országunk felvirágozását tőlünk telhetőleg elősegítsük.

Mindezekről jelen ünnepélyes órában nyílt őszinteséggel tanúbizonyítást tevén, szívünk ezen érzelmeit buzdításul követendő példaképen utódainknak jegyzőkönyvünkben megörökítjük, s ezredéves ünnepélyünk alkalmából Ó es. és apostoli királyi felségéhez, a mi legkegyelmesebb urunkhoz hódoló feliratot intézünk, — főjegyzőnknek inémt elmondott, s vármegyénk közérzetét híven tolmácsoló ünnepi beszédét pedig teljes szövegében jegyzőkönyvünkbe iktatni rendeljük. —

Három László főispán indítványozza, hogy miután a millenniumi ünnepek fénkölt, szép lefolyása alkotmányos királyunk böles uralkodásának is köszönhető, miután az ő igazságos uralkodása alatt érte a nemzetet e világra szóló diésőség, Ó felsége a király feliratilag üdvözöltessék.

A lelkesedéssel fogadott indítvány zugó éljenek között egyhangulag megszavaztatott és a felirat megszerkesztésére egy bizottság küldött ki. —

Majd Máriássy Andor szólalt fel és kifejtette, hogy a haza fenntartása körül az ezer éven keresztül kiváló érdemeket szereztek a megyei tisztviselők és érdemet szereznek ma is, minélfogva a megyei tisztikarnak is emlékezetessé akarja tenni az ünnepet, s ezért indítványozza, hogy a millenniumi év a nyugdíj igényeknél 3 évet számítson, a mi közlekedéssel lett elfogadva. Szentiványi Árpád hozzászólása után a főispán felolvastatja a betegsége folytán távollévő Kubinyi Géza következő éljenzéssel fogadott táviratát:

„Beteg testem itt senyved, hön dobogó szívem s lelkem azonban veletek van és imáitokkal a mindenható számolyához együtt repül az én fohászom is, hogy áld meg Isten a magyart. — Kubinyi Géza.“

Most Hámos László főispán ragadta magához ismét a szó fonálát, s lendületteljes szavakban emlékezett meg arról, hogy most már az ő kötelessége a vármegyei életet egy új ezredévnek átadni és kérni, hogy a szent hagyományok tartassanak meg apáról fiura, fiuról unokára s éljen a haza, a vármegye a végtelenségig, éljen a király.

Fénkölt lelkesedés zugó viharja közt így zárult a millenniumi diszközgyűlés.

12. Az ünnepi bankett.

Déli 1 órakor a Három Rózsa nagy termében mintegy 210 terítékű bankett volt, melyen vármegyénk notabilitásai csaknem teljes számban részt vettek. Az asztalfőn Hámos főispán, Bornemisza alispán, Podraczky kanonok, Kovács tüzer- és Petőcz honvédőrnagy, gróf Serényi, Borbély Lajos stb. foglaltak helyet.

A felköszöntők árja csakhamar megeredt.

Bevezetőül szót emelt a harmadik fogásnál Hámos László főispán és a következő nagyhatású, állva végig hallgatott felköszöntőt mondotta:

Poharamat emelem édes hazánk, Magyarország apostoli királyáért, azon királyért, a ki bölességével, szívjóságával, alkotmányos uralkodásával a hazát közel négy száz esztendő óta nem ért virágzásához és diésőséghez juttatta. Büszkén leng a nemzeti lobogó mindenütt, hirdetve ünnepünket, nemzetünk nagyságát és alkotmányos szabadságát; ott leng a katonaság épületein is, az együttérzés feljől a külföldi uralkodók üdvözli Magyarországot koronás királyát, ki nemzetével együtt ünnepel. Ezen böles királyért, a ki megértette a nemzetet, emelem poharamat, s emelem felséges nejeért, Magyarország koronás királynéjéért, a ki szötte azt az aranyfonalat, mely királyunk Ó felségét összekötötte a nemzettel, emelem végül az uralkodó család fenséges tagjaiért, szívből kívánva, hogy Isten őket sokáig, sokáig éltesse.“

Viharos éljenzés fogadta az ünnepelő társaság szívében viszhangot keltett pohárköszöntőt, mely után megyénk köztisztvisletben álló érdemes alispánja Bornemisza László ragadta újra meg újra lelkes tapsokra a közönséget, a gyorsirói feljegyzések nyomán itt következő, megörökítésre méltó magas szárnyalású felköszöntővel:

Igen tisztelt Uraim! Ősi szokása a magyarnak, hogy szívének érzelmeit a fehér asztalnál is kifejezésre juttatja. Méltóztassanak megengedni, hogy egy diéső ezredévnek messze kimagasló időjelzőjénél: ez örömmünnep alkalmából szívem legbensőbb érzetéből fakadó fohászzerű kívánataimat ez áldomás pohárban én is kifejezhessen.

Ünnepel egész édes hazánk, ünnepel egész nagy Magyarország! Örömtől duzzad minden igaz magyar keble, mert ezer év után erőben gyarapodva, számban szaporodva „él nemzet e hazán!“ A vén Magyarországnak dobbanó szíve és lángoló érzelme a régi; ereje, intézményei és törekvései egy messze évezredekre élni jogosult nemzetnek hatalmas nyilvánulásai. Erőben ifjan, céltudatosan egy nemzeté tömörült lakossága, mely egységesen, hazafias érzelmeiktől lelkesítve lép át a második ezer ébe.

Tisztelt Uraim! Ha ez időjelzőnél visszatéved tekintetünk a mult beírt lapjára, s ha reményseink ékes virágait himezzük a fehér lapra, mely jövőnknek megírására van szánva: lehetetlen el nem gondolkoznunk a felett, mikép történetelt az, hogy „annyi balszerencse közt, oly sok viszály után“ erőben növekedve, intézményeiben megizmosodva, szellemében megifjodva „él nemzet e hazán?“

Es ha az önként feltoluló kérdésnél a multat vizsgálalom tárgyává teszem, azon meggyőződésre jutok, hogy van a magyarnak, van minden igaz magyar szívének két tulajdonsága, a melynek köszönhető — a Mindenható kegyelme után — az, hogy a mai nap a magyart alkotmányos, nagy, szabad nemzeté tömörülve találta. E tulajdonságok egyike, a mit minden magyar anya szíve vérevel csepegtet át gyermekebe: a hazaszeretet, a tántoríthatlan hűség az ősök hagyományai iránt. A másik, a mit a gondos családapa, mint őseink szent örökségét neveli át családjá tagjaiba: a törhetlen ragaszkodás az ország szabadságához, alkotmányához és a koronához. És a legfőbb kínese, diésősége a magyarnak, hogy ezt a tisztá, eszményi hazaszeretetet a haza iránti kötelesség meleg átérzésével egész eszményi magasztosságában tudta megőrizni. Ebből a legtisztább eszményi fel fogásból folyik az, hogy a magyar egy perczre sem tántorodott el a hazaszeretet ösvényéről, mert egy hajszálnyi eltérés is egy jelentőségű volt a közvélemény ítélőszéke előtt az erkölesi halállal.

Ezen közszellem megteremtésében és hagyományos ápolásában egyaránt részt vett az ország minden területe, minden köztintézménye, méltó részt vehet az a terület és az a köztintézmény is, melyet vármegye név alatt ismerünk.

Mindenki tudja és méltányolja azt a közreműködést, mely ezen közszellemnek a maga szeplőtlenességében való megőrzése körül a vármegyéknek osz ályrészül jutott s a melynek elismerése örök emlékezetül törvényeinkbe is beiktattott. Ki ne tudná, hogy a vármegyék érdemelték ki azt a szép nevet, hogy ök az alkotmány védbástyái? Es én ebben a közszellemben, a vármegyék annak hű ápolására irányozandó törekvéseiben látom a jövőnek is biztos zálogát. Mert kétségtelen az, tisztelt uraim, hogy a mely nemzetben ez a közszellem le hanyatlak, a mely nemzetben a nemzeti öntudat erkölesi tisztasága csorbát szenved, annak nincs jövője, az el van temetve. A hatalmas római birodalom, melynek határai napkeletől napnyugatig terjedtek, romba dőlt, a mint népének nemzet-erkölesi súlyedése beállott, s ma már csak a történelem lapjairól ismerjük. Ezért a legméltóbb feladatunk az általam említett két nemzeti tulajdonságnak a maga eszményi tisztaságában való megőrzése, firól-fira átörökítése, ennek teljesítésében kell találnunk törekvéseink ideális célját s egy új, diéső ezredév szilárd, megtörhetetlen alapját.

Hazám határain belül, tisztelt Uraim! legkedvesebb nekem ennek egyik gyöngye, szeretett szülő vármegyém, melynek csaknem minden vidékéhez engem ifjkorom soha el nem halványuló kedves emlékei, férfikorom munkássága — közönségéhez pedig a hála és tisztelet igaz érzelmei kötnek. S ha a vármegyéről szólok ez alkalommal, méltán illetném a hálátlanság vádjával, ha nem emlékezném meg hálás kegyelettel e vármegye ősi hagyományairól, vezérértiai kiváló érdemeiről. Mert Gömörmege mindenkor zászlóvivője volt a hazafiságnak, az alkotmány és a koronás király iránti hűségnek, és ma a legtisztább lelki örömmel látom azt az egyetértést, amely a nemzet örömmünnepén minket e magasztos érzelmeiben, ősi hagyományainkhoz most is híven összefűz. Nincs itt szív, nincs itt kebel, melyet e hazafias érzés ma meg nem illetne, s ne egyesítne abban a szent fogadalomban, hogy édes magyar hazánkban mindenkor hű fia, s a hazafiságnak mindenkor lelkes bajnoka leszen. Es én azon hő kívánsággal írtém ki e pohár: áldja meg az Isten a mi szeretett, édes magyar hazánkat, hangozzék Gömörvármegye egész területén, a Király-hegy havas sziklaormaitól a Sajó lágyan hómölygő hullámai által mosott termékeny rónákig fennen a testvériség, szabadság és egyenlőség igazi szava, igaz eszméje, legyen e vármegye e szentháromságnak messze unokákra terjedő évszázadokon át hű hirdetője, védbástyája alkotmányunknak! Éljen Magyarország, éljen Gömörvármegye!

Szünni nem akaró tapsvihar, és lelkesült éljenzés követte a szónoki hévvel, lendülettel előadott emlékezetes pohárköszöntőt. — Rövid szünet után

Mihalik Dezső szólott, s bevezetőleg megemlékezve arról, hogy eszményképek után indultunk és eszményképek után vetett lángot keblünkben azon magasztos honszerem, melynek az előtte szóló oly ékes kifejezést adott, magvas beszédben figyelmeztetett arra, hogy az önfegyelmzés és önmérséklet erényével igyekezzünk megtartani azt, amit eddig alkottunk. Végül Hámos László főispánra, mint a ki méltóságteljes állásában az önfegyelmzés és önmérsékletet valódi virtuozitással gyakorolta, s a megyében a békét biztosította, emelte poharát.

A zajos tetszés és éljenzés lecsillapulásával Szentiványi Árpád, országgyűlési képviselő emelt szót és szép beszédben emlékezett meg arról, hogy ma, midőn a közigazgatás hiányai miatt oly általános a panasz, e megyében teljesen kifogástalan, kitünő a közigazgatás. Annak intőzőire, s első sorban Bornemisza László alispánra mondott éljennel fejezte be éljenzéssel fogadott szavait. — Majd

Bornemisza István országgyűlési képviselő talpraesett és általános zajos tetszéstől kísért kezeddel beszédben arra emelte poharát, hogy az összetartás mindig meglegyen közöttünk. Ezt követte

Molnár József ügyvéd gyönyörű beszéde, melyet a következőkben adunk vissza:

Uraim! Hazánk ezer éves fennállásának öröm ünnepét szivesen óhajtanám a magam részéről a gondviselés által ajándékozott oly szerencsés alkalomnak tekinteni, amely Magyarország minden rendi, rangu és foglalkozású lakosát a közjölét felvirágzása iránt és érdekében folytatott munka terén egyesítené a hazaszeretet melegével. Nem tartozom azok közé a kishitűek közé, a kiket a költő félreállit a maga utjából azokkal a szavakkal, hogy kételkednek abban, hogy egy erős Isten oltalmazza és védi a magyar nemzetet. A hazafiság igen szerencsétlen

megnyilatkozásának tartanám azt is, ha valaki csak annak a szomorú nótának megtanulásáig tudna elmenni:

„Multadban nincs öröm, jövőben nincs remény.“
Mert ellenkezőleg, meg vagyok győződve arról, hogy minden igaz magyar hazafi keblében törhetlen hitnek kell élni hazája örökéletéről, erősnek kell lenni a reménységnek arra nézve, hogy a magyar nemzetnek az állam fentartásához megkivánt ereje igenis meg lesz minden időben. És meg vagyok arról győződve, hogy minden igaz magyar hazafi szívében ott kell élni az egymás iránt való szeretetnek, azért, hogy háttérbe szorítsa az önző gondolkodást, az egyéni hiúságot, hogy akkor, amikor a közélet terén kezdeményezést lát, ne nézze azt soha, kinek a részéről történik, de a saját józan eszével elbírálván, ha a közjólét érdekében szükségesnek találja, álljon mellé, mert a haza töle ugy kívánja.

Uraim! Magyarországnak biboros főpapja, hercegprímása az uralkodó párhoz intézett azon magasztos beszédében, a melytől felekezeti különbség nélkül a hazafiság édes érzetével dobbant meg minden embernek szíve, a mi két ezredévünk érintkezési pontjánál két emlékoszlopot állított fel. Az egyiket teleírták a múlt eseményei. A másik üres lap a jövőre számára. Uraim! Az a lap nem egészen üres már, be van világítva, mert ott ragyog felette három eszillag: a hit, remény és szeretet tündöklő csillaga. De ott ragyog felette annak a hatalmas napnak fénye is, melyet oly gyönyörűen örökített meg nemzete államfentartó tulajdonánál a biboros főpap: a vallásosság és erkölcsiesség örökké tündöklő napja. Ez a naprendszer az, a melynek világosságán keresztül én a második ezredévnek fényét látom. Ennek a naprendszernek, az az által terjesztett világosságnak munkáiért, Magyarországnak és különösen Gömörmegyének lelkesi testületéért felekezeti különbség nélkül emelem poharamat.

Uraim! Látunk sajnálatraméltó jelenségeket is, épen a mai időben. Látjuk azt, hogy akadnak százanódo tevelgyök, a kik azt hiszik, hogy a nemes aranyat össze lehet veyíteni a hitvány sárral, hogy a magyar ember tiszta, józan gondolkodásába bele lehet oltani a türelmetlenség magvát. En ettől Magyarország jövőjét nem félttem. Ha egy évezreden keresztül a napba repülő sasok sziklafészéket ledöntő zivatarkor nem semmisítették meg ez országot, sőtétben bujkáló deneyerek nem fogják meggyilkolni soha. Szilárd meggyőződésem az, hogy ha Magyarországnak minden papja hű marad első sorban a magyarok Istenehez, ha hű marad ahhoz a valláshoz, a melynek legfőbb tantétele a szeretet, ha megtanítják hűveket egymást szeretni, azzal, hogy egymás mellett békésen, hasznosan munkálkodva legszerencsésebben működhetnek közre a haza boldogságáért és felvirágzásáért: akkor a ránk virradó új ezredévtel teljesen biztosítottunk látom. Szívemből kívánom, hogy Magyarországnak és különösen Gömörvármegyének lelkesi testületét az Ur isten sokáig éltesse!

Leikes tapsvihár követte a szép szavakat. Sokan szólottak még ezután, gyönyörködtetve a felvillanyozott közönséget, de a többi köszöntőket részint térhiány miatt nem közölhetjük, részint a terem rossz akusztikája miatt alig volt lehetséges gyorsíróknak papírra tenni. Megemlítjük a sok közül *Baksay* István kir. tanácsos, közéletünk eme kitünőségének szívet-lelket gyönyörködtető, szép hasonlatokban gazdag, szellemes pohárköszöntőjét a hadseregbe és annak képviselőire, melyben az egész nagy társaság érzelmeit tolmácsolta, midőn a világtörténelemből vett példákkal bizonyította be, hogy a magyar király nem az óriási területeken, nem az emberiség millióin, hanem a magyar emberek szívében uralkodik. A szép felköszöntő óriási hatást keltett s ezért a jeles szónokot lelkes ovatióban részesítették. — *Bornemisza* László alispán második felköszöntőjét illusztris vendégünk, *Borbély* Lajosra s harmadik felköszöntőjét a honvédségre; *Czinke* István, az ékesszavu ref. lelkész egyik pohárköszöntőjét *Lukács* Géza megyei főjegyzőre, mint a ki megmutatta, hogy annyi sok millennáris beszéd után is „tud újat mondani“ és az őt aggodalmas, szerető tekintettel figyelt hitvesére, továbbá a szellemes szónok második köszöntőjét *Dr. Szabó* Samu megyei főorvosra, a legnélkülözhetőbb emberre. Főlemlítjük továbbá *Józsa* Antal kir. tanfelügyelő köztetszéssel fogadott köszöntőjét a megye országos képviselőire s első sorban azok doyen-je: *Szentiványi* Árpádra; az utóbbi köszöntőjét *Gróf Serényi* Bélára, a megyei gazdasági egyesület új elnökére és a 48-as honvédekre, Poharat emeltek továbbá: *Csabay* Pál, balogi ref. lelkész a vármegye világi elemének boldogulására, *Hámos* László főispán Gömörmegye és Rimaszombat hölgyeire, *Batta* György simonii ref. lelkész *Dráskóczy* László főszolgabíróra; *Vitéz* Lajos ág. ev. lelkész *Török* Bálintra, a megyei közművelődés bajnokára; *Mihalik* Dezső az állami hivatalnokokra; *Török* János kir. törvészki bíró Gömörmegye tisztikarára és *Fáy* Barnabás a hazára. *Buzágh* derencsényi ág. ev. lelkész a hazát és a nemzetet köszöntötte fel.

A résztvevők még sokáig mulattak vidám czigányzene mellett.

A disztribúció ügyesen összeállított étvara ez volt: Barna leves és csirke-ragu, fogas tartármártással, kassai sódar aspiccal, Rost-beuf és vesepecsenye körözve, homok-torta, barack- és mandula-szefetkék, pulyka vegyes-salátákkal, gardinet, fekete kávé. Borok: miskolczi asztali, tramin, Dichel-féle clarett, burgundi vörös, Margit és bártfai viz.

A kitünő konyhával rendelkező vendéglős Gömöri Ede igyekezete meglátszott e nagy-

szabású banketten; mert ugyancsak figyelmes volt, s mindenkinek ohajtottá volna kedvét keresni, nem rajta mult, ha ez egészben nem sikerült; szívesen konstatáljuk azonban, hogy az ételek igen izletesek voltak, a bor jóságát pedig a fokozott jókedv legélelkebben bizonyította.

13. Thea-estély.

Este 9 óraker ismét szép számú és előkelő közönség gyűlt össze a nagy tereben a Kaszinó és a Polgári Olvasókör közösen rendezett thea-estélyére, melyen reggelig kitünő hangulatban, kedélyesen mulatván a szép társaság, melynek soraiban ott láttuk a következő szép hölgyeket: Gróf Almássy Arthurné, Andrassy Lászlóné, Bornemisza Lászlóné, Bornemisza Istvánné, Beliczky Vietorné, Dr. Cziner Miksáné, Dráskóczy Lászlóné, Hámos Lászlóné, Hámos Zoltánné, Hevessy Bertalanné, Hagger Lajosné, Kubinyi Bertalanné, Lukács Gézané, Máriaassy Lászlóné, Marton Jánosné, Molnár Józsefné, Ragályi Gézané, Ruthéni Béláné, Szentmiklóssy Istvánné, Samarjay Jánosné, Stolez Martonné, Tomcsányi Lászlóné urnöket és Dessewffy Gizella, Hevessy Mara, Hagger Irma, Illés Ilona, Kohn Teréz, Máriaassy Ida és Margit, Mészáros Malvin, Stolez Jolán és Biri urhölgyeket.

A mulatság mintegy 100 frtot jövedelmezett a Tompa-szobor javára. Kiemeljük még, hogy néhányan a hölgyek közül gyönyörű nemzeti magyar ruhában vettek részt a mulatságon.

14. A vidéken.

Feleden. Az ezeréves Magyarország örömnépe f. hó 10-én Feleden fényesen sikerült. Reggel ünnepi istentiszteletek voltak a róm. kath. és református egyházakban, az előbbi helyen Szepessy Károly celebrált ünnepi misét, a melyen Dráskóczy László főszolgabíró az egész szolgabírói hivatal és az egész helybeli intelligencia által követve, megjelent. Mise előtt egy magas röptű, hazafias szellemű beszédben fejtegette a nap jelentőségét, ugyanekkor a református templomban történelmi visszajelentésekben gazdag beszédet mondott Bartók Sámuel ref. lelkész. Délután a falu népe a templom dombnál sorakozott nemzeti színű zászlók alá, az iskolás gyermekek pedig kivonultak tanítóik vezetése alatt. Az ünnepélyen Szepessy Károly róm. kath. plebános és Bartók Samu ref. lelkész karonfogva jeltek meg, a hol a helybeli intelligencia teljes számban Dráskóczy főszolgabíróval együtt szintén az ünneplőkhöz sorakozott. A gyermekek gyönyörűen szavalták a hazafias költeményeket, aztán Szepessy Károly mondott egy lendületes beszédet, a melynek során esküre hívja fel a jelen voltakat, hogy a multak szent hagyományaihoz hűek maradnak. — Azután megindult a menet zenezővel, majd a Szózat éneklése mellett a Dobrára, a hol a főszolgabíró kezdeményezése folytán rendezett népünnepelelkes hangulat közt folyt le. — Este az egész közönség bevonult a kaszinó udvarára s ott folytatta a lelkes táncot, a melyben a néppel vegyest a helybeli intelligencia is részt vett. — Az ünnepély egyik szép mozzanatát képezte Dráskóczy László főszolgabíró felköszöntője a hazafias magyar népre. Eljenzéssel fogadták Dr. Szeless Ödön felköszöntőjét is, ki a magyar nép, jövőbeli feladatait fejtegette. A mulató közönség a hajnali órákban oszlott szét.

Tiszolcson a millennáris iskolai ünnepély valóban lélekemelő volt. Városunkból a szép ünnepélyen részt vett: *Józsa* Antal kir. tanfelügyelő, *Mészlányi* Zoltán segéd-tanfelügyelő, *Dr. Kármán* Aladár kórházi orvos, *Kathona* Géza polg. isk. taaár, *Bodor* Armin kir. mérnök, *Timkó* Mihály róm. kath. isk. tanító, kikhez csatlakoztak: *Ragályi* Kálmán és *Porubszky* Imre szolgabírák. Ezek valamennyien Tiszolcz hazafias és páratlanul vendégszerető lelkes vezérferfiának: a megyeszerte közkedveltségnek örvendő *Bazilidész* Jánosnak voltak szívesen látott vendégei. — Maga a millennáris ünnepély f. hó 8-án kezdődött, mikor a gyári munkások mintegy 80-an — a lakosság részvétele mellett — lampionos körmenetet rendeztek, élükön a zenekarral. A város házára, a magyar kaszinóra, több magánépületre és a gyárra kitétek a nemzeti lobogót. — Az iskolai ünnepély, melyet reggel 9 óraker a róm. kath. templomban hálaadó istentisztelet előzött meg, d. u. 3 óraker a nagyvendéglő feldiszipített termében folyt le. Itt az állami elemi iskola és a róm. kath. iskola nemzeti díszbe öltözött növendékei a tanító testülettel együttesen gyülekezett az emelvényen, míg a terem többi részét megtöltötte az érdeklődő nagy közönség. A gyermekek ritka szabatosággal énekeltek a Hymnuszt és Szózatot; az ünnepi szónok *Hegedűs* Zoltán tanító volt, ki szépen kidolgozott, s a gyermekeknek is könnyen megérthető nyelven irt, költői részekben bővelkedő beszédet intézett a jelenvoltakhoz. És egymás után következtek a gyermekek előadásai; a hazafias költeményeket és prózai műveket olyan tiszta magyarsággal, helyes hangulattal és meglepő sok értelemmel adták elő, hogy gyönyörűség és csupa élvezet volt őket hallgatni. Mielőtt ez igyekvő gyermekek nevét e helyen is megörökítenénk, őszinte elismeréssel kell adoznunk a derék tanító testületnek, mely igazán dicséretre méltó és nemes missiót végzett, mikor ilyen ékesszóló kifejezésre juttatta a gyermekekben szunnyadó hazafias érzelmet. — Az áll. iskolából *Schwarz* Jolán, *Csipka* Mariska, *Hánák* Mariska, *Müller* Ilona, *Weiskopf* Fanni, *Gyürky* Leo, *Barókay* József és *Kubinyi* Géza; a róm. kath. iskolából: *Girba* Mária és *Hoffmeister* József adták elő esinosan a mondókaikat. Az ünnepély befejezése előtt *Komora* János r. kath. plebános szép magyar beszédet intézett a közönséghez és a gyermekekhez, majd megható imát mondott, mely után *Józsa* Antal vármegyénk közszeretében álló tanfelügyelője lépett az emelvényre és egy igazán szép, hazafias szellemtől áthatott beszédben méltatta a magyarság végvárában, Tiszolczon rendezett e szép ünnepély nagy fontosságát. És a milyen lelkes hangon dicsérette meg a hazaszeretettől buzduló nép lelkes-

dését, ép oly erélyes hangon hibáztatta az ág. evang. iskola vezetőségét, mely bizonyára a befolyásolás és megtevéstés hatása alatt tüntetőleg távol maradt az ünneplőtől. A magyarérelmü derék polgárság élénk rokonszenvenvel fogadta a tanfelügyelő beszédét, melynek befejezésekké elismeréssel méltatta *Józsa* Antal a tantestület működését s átnyújtotta *Hegedűs* Zoltán tanítónak a közt. miniszter által a magyar nyelv sikeres terjesztéséért utalványozott 100 korona jutalmat. A viharos éljenzéssel fogadott beszéd után a kitüntetett meghatva mondott köszönetet. Az ünnepély után a gyermekek estig vigan táncoltak; este pedig mintegy 80 terítékű bankettekre gyűltek össze a város hazafias polgárai, kiknek sorát élénkítették a szép és kedves asszonyok, leányok. Természetes, hogy itt is csak a mindenütt jelenvaló *Basilidesz* János rendezkedett és szeretetreméltó nejjével figyelmeskedett és sürgölődött a vendégek körül. A hölgyek között az asztalfőn *Józsa* Antalné, a tanfelügyelő neje praesideált. Az első pohárköszöntőt a hazafias érzelmetől áthatva, s azokat megfelelően kifejezésre juttatva *Botár* Gyula mérnök mondta a királyra és családjára. Ezt állva hallgatták végig, majd *Józsa* Antal tanfelügyelő mondott szép tósztot a hazára. A magasszárnyalásu, s lendületteljes pohárköszöntő hatása alatt felemelkedett a szép társaság és énekelte a hymnuszt. *Milosevits* Milos kohófonók mondott ezután nagy tetszéssel fogadott, lelkes tósztot a magyarság burgó terjesztőjére s a megyei tanügy érdemes vezetőjére *Józsa* Antal tanfelügyelőre. *Mészlányi* Zoltán segéd-tanfelügyelő pedig a létesítendő ovoda gondnoknőire, s általában a gondnokságra emelte poharát. *Kathona* Géza polg. isk. tanár a tiszolczi derék és hazafias értelmű hölgyekre mondott sikerült tósztot. *Józsa* Antal még a lelkészeket; a r. kath. és a távollevő ág. ev. lelkészt köszöntötte fel, *Timkó* Mihály pedig a város lelkes előjáróságáért emelte poharát; ezért nyomban köszönetet mondott *Dianiska* bíró. A bankett után kedélyes táncmulatság fejezte be a szép ünnepélyt, melyen több ízben méltó elismerés nyilatkozott meg a járás szolgabírosága, annak jelenvolt képviselői, a vármegye derék tanfelügyelője és a tiszolczi ügybuzgó tantestület iránt.

Hosszuszón f. hó 9-én ünnepi színt öltött a falu. A munka a közönségben egész nap szünetelt, s a falu apara-nagyja a templomba sietett, hogy jelen legyen a gyermekek ünnepélyén. A közoktatásügyi miniszterium által ajánlott egész programot fevette növendékeivel *Szolár* Pál tanító, a lakossághoz pedig *Jókóvy* Emil intézett beszédet, melyben hazaszeretetre, az ország törvényeinek tiszteletben tartására s a haza iránti hűségre buzdította a lakosságot, s felolvasásában ismertette történelmünk kiválóbb eseményeit. A szép ünnepély után, népmulatság volt a szabadban, hol hazafias énekeket énekeltek a lakosság, s *Jókóvy* Emil körjegyző jelenlétében a legnagyobb rendben mulatott a nép a jó zene mellett. F. hó 10-én isteni tisztelet volt, a melyet *Velky* János lelkész ur tartott.

Serkén. Mint levelezőnk írja *Serke* rendkívül lelkesen ünnepelte meg a millenniumot f. hó 10-én. — A ref. egyházbán *Szabó* Gyula ev. ref. lelkész mondott a hazafiság dícsugaraitól ragyogó beszédet, a mely a jelenvalókat mélyen meghatotta. Délután a falu közönsége népünnepelelye egyesült; a falu gazdái hosszú sorokban ültek az asztalok mellett, s poharazott, a fiatalabbja lelkesen rakta a ropogós eszardást. — Az ünnepélyen megjelentek a helybeli földbirtokosokon kívül *Dráskóczy* László főszolgabíró, *Dr. Szeless* Ödön ügyvéd, kiket lelkes éljenzéssel fogadtak, s kik látható elragadtatással szemlélték a szép ünnepet.

Vizesréten és Lehelfalán is megünnepeleltek május 9-én az iskolában a millenniumot. *Honéczy* Pál lelkész és *Tóth* Kálmán egyházelügyelő tartottak lelkesítő beszédeket. Meglepők voltak a tót gyermekek magyar énekei és tiszta magyar kiejtésű szavataik. E szép és hazafias ünnepély rendezése, az elért eredmény a lelkes egyházi előjáróság érdeme.

Kokova fényes millennáris ünnepélyt ült folyó hó 9. és 10-én, 9-én az ág. ev. iskola növendékeivel ünnepélyt tartottak a templom-terén, százkara menő közönség jelenlétében. A gazdag, 27 számból álló programot a gyermekek szépen, szabatosan adták elő. Tetszetek különösen a hazafias dalok. A honfoglalás s a magyar nemzet ezeréves életéről beszélt *Lipták* Endre tanító, s a zárbeszédet *Banczik* Sámuel iskolaszéki elnök tartotta. 10-én d. e. a zsufolásig megtelt ev. templomban hálaadó istentisztelet tartott, melyen a kitünő szónok *Banczik* Sámuel lelkész hazafias beszédét áhitattal hallgatták a jelenvoltak. Szép volt a beszéd, de különösen gyönyörűek voltak az inák. 11 óraker a r. kath. templomban volt hálaadó istentisztelet, melyen *Bukovina* Antal plebános szép szavakban esetele szeretett hazánk multját. Az istentisztelet a „Szózat“ éneklésével ért véget. — Délután volt a diszközgyűlés, 8 millenniumi fa elültetése s ezután a népünnepelely. A közgyűlés 1/2 órára volt határozva, s már 12 óraker a község házába alig lehetett bejutni az embertömeg miatt. A diszközgyűlés egyetlen tárgya a millenniumi ünnepély jegyzőkönyvi megörökítése volt, míg a gyűlés tartott az iskolák növendékei számos zászló alatt sorakoztak a község háza előtt, s szép hölgyeink: *Chászár* Lenke, *Szlopovszky* Ilonka és *Juliska*, *Lawency* Ida és *Ratkovszky* Vilma kisasszonyok megkoszorúzták és felbokrétázták az elültetendő fákat. A gyűlés után elindult a menet a gróf *Forgách* kastélyával szemben levő tere. — most már millenniumi tér — hol a fák elültetendők voltak. — A menet imponáns volt. Ilyet *Kokován* még nem láttak. Elöl mentek a gyermekek, mintegy 250-en, utánok 8 fú vitte a felbokrétázott millenniumi fákat, minden fú mellett két fehér ruhába öltözött leány haladt. Ezek után a község zászlaja alatt a teljes számban megjelent képviselőtestület tagjai, élükön az előjárókkal, majd a közönség ezrei következtek. — A háromszögletes teret a gyermekek s a közönség állta körül. A fák elültetésének ténye a „Hymnus“ éneklésével kezdődött. Az ünnepi beszédeket *Prunji* Vilmos jegyző magyar-, *Banczik* Sámuel ev. lelkész tót nyelven tartották. Mindkét beszéd frappáns, megható, s oly hatásos volt, hogy a közönség azokat elfelejteni soha nem fogja, s frenetikus éljenzéssel jutalmazta. Ezután a fákat ültették el akként, hogy minden képviselőtestületi tag maroknyi földet dobott az eleve elkészített gödrökbe helyezett fákra. A „Szózat“ éneklése után mindnyájan az *Utye*-kács és *Kokova* között fekvő egyik szép helyére a fen-
tebb jelzett sorrendben a *Rákóczy*-induló hangjai, majd a

gyermek hazafias dalai mellett ért a menet. A népünnepély, melyen körülbelül 2000 ember vett részt, nagyszerűen sikerült. A fiatalok tánca perldült, a többiek egy része a tánczókat nézte, más része a zsványpeese nye sütésében gyönyörködött, s a legtöbb jó bor mellett, kedélyesen beszélgetve, közbe énekelve töltötte az időt. Különösen kifogyhatatlan volt a nép szórakoztatásában *Knöpfler* Károly ur. Itt a cigány gyerekeket táncoltatta s harangoztatta, ott zsakban versenyfutást rendezett, amott a parasztyerekekkel vesszőt ugratott, s a nép ez ártatlan játékokon kifőnően tudott mulatni. A gyermekek pedig a pereceknek, hatosoknak mondani sem kell, nagyon örültek. Este 9 óra tájban szép rendben, jött vissza a közönség, egy kellemesen eltöltött nagy nap emlékével. A díszet a szép rendtől a község előjáróján kívül a rendezőbizottság tagjait méltán megilletik. A mulatság a kaszinóban folytatva lett, honnan csak reggeli 5 órakor oszlottak szét. — E helyütt megemlítjük, hogy *Knöpfler* Károly ur a millenniumi tér bekerítésére szükséges anyagot felajánlotta.

Nagyrocén a millenniumi ünnepélyek sorozatát május 9-én az ág. ev. elemi, az állami polgári és felsőkereskedelmi iskola ünnepélye nyitotta meg. A tanuló ifjuság már kora reggel összegyűlt a polgári iskola udvarán, a lányok nemzeti színű szalagot, a fiúk millenniumi emlékrmet viseltek, s türelmetlenül, lelkesedéssel várták az ünnepély kezdetét. A város ünnepi színt öltött, nemzeti színű zászlók lobogtak minden házról, több házat tranzperentekkel díszítettek fel. Reggel 9 órakor vonultak a hálaadó istentiszteletre, a róm. kath. templomban, mint az ág. ev. templomban nagy számu közönség vett részt. A templomokból ismét a polgári iskola udvarán gyűltek össze, hogy onnan induljanak fel a vendéglő nagy termében rendezett iskolai ünnepélyre. Zászlók alatt, dob, kürt hangjai mellett, zenekísérettel vonultak fel a tanulók a nagyszámu közönség élénk érdeklődése között a nagy terembe, különösen tetszett a torna-versenyre felránduló tanulók csinos egyenruhás csapatának felvonulása.

— A vendéglő nagy terme — mely Gömörmegyének ez idő szerint legnagyobb helyisége — zsufolással megtelt érdeklődő közönséggel. — A közel két óráig tartó ünnepélyben mindvégig, lelkesedéssel vett részt. A „Himnus“ elenélése után Perjéssy László igazgató nyitotta meg az ünnepélyt lendületes beszéddel; majd Ocskay János olvasta fel „az ezer év történetét“. E szellemmel, történeti hűséggel és alapossgal irt értekezés a közlekedést csak fokozta. A korszakokat jellemző szavak, az ifjusági zene és énekek által előadott darabok szűnni nem akaró, lelkes tetszés nyilvánulások között folytak le. — A gondnoksgáig lelkes, buzgó és tevékeny elnöke *Mihalik* Dezső zárszava gyűjtő hatást eredményezett, a befejező „Szózat“-ot a közönség nagy része az ifjusággal együtt énekelte. — Délután torna s egyéb játékokat rendezett az ifjuság a fűrdőkertben. Másnap 10-én korán reggel mozsár lövesek ébresztették fel a város lakosságát, előre jelezve, hogy a tegnapi ünnepélyek folytatása következnek. E nap a város és az ág. ev. egyház ünnepelt.

— A városi diszközgyűlésen *Stefan* Károly polgármester méltatta a nagy nap fontosságát, kiemelte Nagy-Rőcze város hazafiaságát a Rákóczy-féle szabadságharc és a függetlenség harc alatt, e példára hivatkozva buzdította a polgárságot, hogy legyenek méltók őseikhez és legyenek a szeretett magyar hazának, mint eddig, ugy ezentul is hű fia, a haza és uralkodó életésével zárta lelkes beszédét. Elhatározta továbbá a közgyűlés, *Stefan* Károly indítványára, hogy a nagy nap emlékéül: 1. a melegebb idő beálltával általános népünnepélyt rendez; 2. tíz iparost küld ki a kiállításra; *Mihalik* Dezső indítványára: 3. azon reményben, hogy a város tisztikara hazafias irányt követ, a város előhaladásán munkál, egyetértést ajánlja, — iránta bizalmának ad kifejezést s elismerésül a kiállítás megtekintése céljából egy havi fizetést ad. Ugyanígy segélyben részesíti tanítóit s óvónőjét; 4. a polgári házasság kötés helyiségének szőnyegekkel, csinos, megfelelő butorzzattal, az anyakönyvvezetőnek dísz magyar ruhával való ellátását szintén elhatározta. — Onnan az ág. ev. templomba ment a közönség, hol magyar és tót énekek elzengése után *Christély* Gyula segédlelkész mondott hazafias, lelkesítő egyházi beszédet. — Dél felé az egész közönség a zápeken feldíszített vasuti indóházhoz vonult, hogy a diadalnapon bevonuló felékesített vonatot megtekintse. *Ginovszky* Lajos az állomás közkedveltségű főnöke üdvözölte itt a közönséget, talpra esett beszédben fejtette ki, hogy a Murány és Csetnekölgyi vasut Nagy Rőczen lakó személyzete is, hozzá kíván járulni az ünnepélyhez, mint ezek kedves vendégeit üdvözölte. A róm. kath. egyház és iskola 17-én ünnepel.

Likéren szintén fényesen ünnepelték a millenáris fordulót. Fényes kivilágítás volt, melyen — értesülésünk szerint — csupán a gyárigazgató ablakai maradtak sötétben az ünnepelő közönség méltó megbotránozására.

Simonyi ünnepe. Levelezőnk írja a millenniumi ünnepek a vidéken általán nagy lelkesedés közt folytak le, de párját ritkítja az a lelkes hangulat, a mely f. hó 10-én Simonyiban a millenniumot ünnepelte. — Ösmere tes, hogy ezen községet vármegyénk egyik legkiválóbb szellemű, nagytehetségű lelkésze, *Batta* György és kiváló képességű tanítója, *Csizi* Miklós vezeti a kulturális haladás nehéz útján a legkiválóbb sikerrel. Ők voltak a mai ünnepnek is lelkei. — Reggel *Batta* György ösmert szónoki képességének egész erejét csillogtatta a ref. egyházban, a hol történeti vonatkozásokban gazdag beszédben méltatta az ünnepelés jelentőségét, magasztos voltát, s a nép mély áhitattal hallgatta nemes lelkü apostolát. — Délután népünnepély volt a közeli mezőn. Egy hatalmas nagy lombsátor volt felállítva, a hol együtt ültek a falu gazdái hosszú sorban, s vígan poharaztak, a simonyi dardárd pedig gyönyörűen énekelte a szebbnél-szbb hazafias dalokat. A fiatalok pedig tüzrel táncolt. A szép ünnepen meg jelent *Dráskóczy* László főszolgabíró, *Dr. Szeless* Ödön ügyvéd; a főszolgabíró urat az éljenzes valóságos viharja fogadta. Az ünnep során *Batta* György üdvözölte *Dráskóczy* László főszolgabíró, mint a nép barátját, ki tehetségét, tudományát, igyekezetét a nép javának előmozdítására fordítja. Majd a sajtó jelen volt képviselőjét élte, mire *Dráskóczy* László emlékedt szép beszédben fejtegette, hogy minő nemes eszmék kötik össze az elmúlt ezer évet az új ezerévvél, s hogy micsoda eszközökkel kell harezolni a jövő nemzedék felvirágoztatására. *Dr. Szeless* Ödön kifejtette, hogy a

haza reménye a magyar nép, s mint a nép barátja, a magyar nép felvirágoztatását kívánja, s magyar nép egy sikerült részére, a Simonyi gazdaközönségre írtette poharát. A lelkesedés fokról-fokra hágott, *Dráskóczy* László a nép válara emelte és úgy vitte körül nagy éljenek között. A május 10-iki ünnep sok községünk egyik legszebb emléke fog maradni.

Felső-Hangonyban a május 10-én rendezett ünnepély reggeli 9 óra tájban kezdődött, ekkor indult meg az impozáns menet, az iskola udvaráról zeneszó mellett, lengő zászlók alatt; fel az Ur templomába, hol Hegedűs János segéd lelkész ur tartott fényes isteni tiszteletet, méltót az ezredéves ünnepély magasztosságához. Innen zeneszóval, zászlók alatt ismét az iskola tágas udvarára, hol legelsőbbben is *Lennér* Miklós ez. kanonok tartott hazafias érzéstől buzditó beszédet, szölvá az iskola növendékeihez, de általok mindyájunkhoz. Majd ezt követte a növendékek hazafias szavallata, dallama; öröm, valóban magasztos öröm volt látni, hallani e növendékek hazafias ünnepelését, hazafias szavallatait, a mint egyenkint léptek elő, kezőkben a szent három színi zászlóval. — Ime így ünnepelt Szent-Simon községe, így tartá meg kicsiny körben, saját körében Magyarország állami fennállásának ezredéves emlékünnepét. — Adjon Isten sok ily derék polgárokat a hazának, ily derék községet az országnak, kik bizonyára megértik, szívökbe vésik, vezérök buzditó szavait, azt a hazafias buzditást, mit nemzetünk bíboros főpapja oly szépen fejezett ki: „Fel a szívökkel! fel nemzetem! Megtartani, felvirágoztatni, boldogítani az ősök által elfoglalt és nekünk örökségbe hagyott hazát, ez a nagy és nemes feladat vár nemzetem reád.“

Sajó-Gömörön. Az áldozatkészségéről általánosan ismert s hazafias erényekkel fényeskedő Szentiványi család ősi fészkeben, Sajó-Gömörön két napon át tartották meg a millenniumi ünnepélyeket. Folyó hó 9-én az iskolák ünnepeltek, mely alkalommal a megnyitó beszédet Szentiványi Árpád az iskola felügyelője mondotta, ünnepi beszédét *Beneze* Samu tartott. Ünnepély után közébéd volt, melyen megjelent az iskola nagynevű alapítója Szentiványi Miklós is. Másnap, 10-én, az egyházi ünnep folyt le, melynek bevégeztével az intelligencia Szentiványi Miklós házához volt meghíva ebédre, melynek folyamata alatt a házi gazda hazafias felköszöntőt mondott a magyar nemzet jövőjére. *Záhonyi* János Szentiványi Árpádot élte, ki viszont Szentmiklóssy Istvánnra írtette poharát, *Lengyel* László és *Pál* György verses felköszöntőket mondtak. Az ebéden jelenvoltak a községi bíró és egy *Császár* nevű runyai földműves, ki a s.-gömöri iskolának 100 frtos alapítványt tett. — Délután 2 órakor a gömöri polgárság a városház-terre vonult, hol *Galloviés* Dániel, *Beneze* Samu és *Pál* György tartottak szónoklatokat, melyeknek meghallgatása után a városház előtt a képviselőtestület diszközgyűlést tartott, mely alkalommal *Záhonyi* János ünnepi beszédjére elhatározta a képviselőtestület, hogy

1. az ezredév emlékére, a mai kor igényeinek megfelelő városház építését.
2. a honfoglalással egykorú város monografiáját megírattja, és azzal *Záhonyi* Jánost megbizta.
3. A történelmi nevezetességgel bíró várhegyet, — mint népligetet — a közönségnek átadja, annak karban tartásáról gondoskodik, és arra pavillont épített.
4. A város utcait és tereit befásítattja.
5. A polgári iskola mellett levő lejtőt a polgári iskolának állandó használatába boesátotta, hogy az szintén befásítható legyen.
6. A város kivilágítása elrendeltetett.
7. Az ünnep lefolyása a városi jegyzőkönyvben megörökítettik.

Rima-Brézó és Likér ág. hitv. ev. egyházközségek 9. és 10-én lélekemelő ünnepet ült! Nemzeti lobogók alatt a templomba vonultak az iskolai ifjuság kíséretében. A nagyobbára nem magyarajku szülök örömkönyveket sirtak, midőn az isteni tisztelet befejeztével megtartott iskolai ünnepélyeken gyermekeik tiszta magyar kiejtését s beszédjét hallották előadott szavallataiknál. — feleleteiknél s azok alkalmiszertű magyarzata s elemzésénél! Így — és csakis így hódíthat a magyar szó, s vele az igaz magyar hazafias szellem, más ajku, általában véve jó indulatú lakosság között! *Schmidt* Bernát kohó-igazgató ur, ki minden iskolás gyermek kezébe a likéri templomba menetkor nemzeti zászlót adatott; a kiváló tanítók — *Brézón* idb *Farkas* József, — *Likéren* s a telepen *Szabó* Dániel és *Füzesi* Márton, legyenek itt a legmelegebb elismeréssel és hálaival felemlítve. Aldja meg őket Isten nemes munkájokért! De áldja meg az oly lelkes, hazafias, buzgó közönséget is, mint a milyennel a mi egyházunk e napokban dísekedhetik.

Dr. MARIKOVSKY ISTVÁN.

Lapunk zártakor vettük a szomorú hírt, hogy a rimaszécsi járás derék fiatal orvosa *Dr. Marikovszky* István néhány hétig tartó kinos szenvedés után meghalt. Halála széles körben keltett igen mély részvéte, nemesak kiterjedt előkelő rokonsága révén, hanem azon barátság-nál fogva is, mely városunk és megyénk intelligens ifjabb nemzedékét hozzá esatolta. A java férfi korában lévő s tudományosan képzett orvos még néhány héttel előbb nagy reményeket táplált megrogált egészségének helyreállítására, terveket készített a jövőre — s ma már örökre lecsukott szemekkel a terítőn fekszik az, kinek működéséhez a társadalom egykor szép reményeket fűzött. *Dr. Marikovszky* István fia volt a nagy hírű *Marikovszky* Gusztávnak, megyénk t. főorvosának. Középsikela tanulmányainak befejezése után Budapesten orvosi kurzust végzett, majd mint katonai orvos Kassán és Budapesten szolgált. Katonai kötelezettségének teljesítése után Rimaszombatban telepedett meg s édes atyja szárnyai alatt csakhamar Leterjedt orvosi praxist folytatott. 1875-ben a megyei közkórház alorvosává nevezetett ki, mely állásában 1893-ig működött, mikor járási orvossá s atyjának halála után Koburg herceg balogvári uradalmának tisztí orvosa lett. Lelkiismeretes, buzgó, hivatásának élő orvos volt s a szenvedő szegényeknek igazi jöltevője, s emellett nemes gondolkozású hű barát, kinek koporsójára a részvét igaz könnyei hullanak. A megboldogultnak korán özvegyiségre jutott neje szül. *Csieder* Gizella előtt az orvos-

gyógyyszerész egyesület küldöttségileg tolmácsolta a vesztesség feletti fájdalomát s szép koszorút helyezett a ravatalra. Koszorukat tettek még: Gömörvármegye közönsége, *Dr. Szabó* Samu és *Usaládja*, *Marikovszky* Géza és neje, *Raiszné* M. Emma, *Schwarcz* Karolin, *Severlay* Zoltán, *Maurer*-család. Temetése pénteken, e hó 15-ikén délután lesz. Legyen áldott emlékezte, mely az élet utain tovább bolyongó hű barátok szívében örökre élni fog.

A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki: Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a magunk és nagyszámu rokonságunk nevében hön szeretett férjem, felejtethetlen vőm, testvérünk, sógorunk illetve nagybátyánk *Nagytoronyi* *Dr. Marikovszky* *István* egyetemes orvostudományok tudósának, a rimaszécsi járás orvosának, a Szász-Cóburg-Gothai hercegi család balogvári uradalmi orvosának élete 38-ik évében hosszas szenvedés után f. hó 13-án d. u. 1 órakor történt kimulását. A megboldogultnak hült tetemei f. hó 15-én d. u. 2 órakor fognak az ág. ev. hitvallás szertartásai szerint a rimaszombati sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Kelt Rimaszombatban, 1896. évi május hó 13-án. Béke és áldás poraira! özv. *Dr. Marikovszky* *Istvánné* szül. *Csieder* *Gizella*, mint neje. özv. *Csieder* *Antalné* szül. *Richter* *Etelka*, mint anyósa. *Marikovszky* *Emma*, *Marikovszky* *Géza*, *Marikovszky* *Gézáné* szül. *Szabó* *Aranka*, *Marikovszky* *Gyula*, *Marikovszky* *Margit* férj *Ujházy* [*Kálmán*], *Léner* *Elek*, mint testvérei. *Radvány* *István*, *Ujházy* *Kálmán*, *Simkó* *Nándor*, mint sógorok és sógorné. *Radvány* *Regin*, *Radvány* *Alice*, *Radvány* *István*, *Raisz* *Dezso*, *Ujházy* *Edith*, *Simkó* *Gusztáv*, *Simkó* *Anna*, *Marikovszky* *Gizella* mint unokaöcs- és húgai.

Hírek és vegyesek

Lapunk jelen száma kivételesen egy nappal később jelent meg, minék oka egyfelől a közbeeső ünnep, másfelől az, hogy a vidéki ünnepélyekről szóló tudósítások legnagyobb részt elkésve érkeztek. Ezuttal annyi anyag állott rendelkezésünkre, hogy e kettős számunkban is a bő tudósításokat — melyekért szives köszönetet mondunk — csak megrövidítve közölhetjük.

Villám a derült égből. A városunkban lefolyt nagyszabású millenniumi ünnepélyek összhangját a keddi közébéd folyama alatt az a kellemetlen hír zavarta meg, hogy a békétlenkedő pánszlávok *Tiszolcon* merényletet követtek el a magyar zászló ellen. Ugyanis az ottani kaszinóra kitézött nemzeti zászlót letépték s a Rima árkaiba taposták. A vizsgálatot nyomban megindították. De az eredmény még ismeretlen. Hajlandók vagyunk azt hinni, hogy valami műveletlen egyén kvalifikálhatatlan esinyéről van szó, melyet nem érdemes komolyan venni, mindemellett hiszük, hogy erőlyes hatóságaink a tetteseket szigoruan fogják megbüntetni, mert a zászlósértés oly helyen történt, hol még a gyerekes esinyek is pánszláv ágítatórok sugalmazására követeltnek el a rút dolgot elhallgattak volna, de az eset már a fővárosi lapokba is bekerült, nehogy azonban a szunyogból elefánt s a fanatizált suhanczából nemzetiségi mártír legyen, sietünk kijelenteni, hogy a csendőrség jó nyomon van s a magyar zászló elleni merényletet teljesen jelentéktelen egyén követte el, ki buzgóságáért példásan lakolni fog.

Városi közgyűlés. Folyó hó 11-ikén reggel 9 órakor a diszközgyűlés előtt városunk képviselőtestülete közgyűlést tartott, melyen ingatlan vételre, illetve eladása képezte a tanácskozás tárgyát. A közgyűlés rövid volt, miután már harmadizben kerültek döntés alá a városatyák által már megvitatt tárgyak. A törvényesen előirt szavazás megejtése után, — mellyel a közgyűlés a vételhez, illetve eladáshoz hozzájárult, a közgyűlés véget ért.

Magasrangu vendég idözött e napokban városunkban. *Kálmán* Frigyes honvédhuszár ezredes, városunk kiváló szülötte, f. hó 10-én vasárnap Pécsről, állomáshelyéről ideérkezett, s Nagy Ferenc főjegyző szivesen látott vendége volt. Kedden reggel visszautazott Pécsre.

Gyász eset. Sulyos csapás érte társadalmunk és a tisztviselői kar egyik kiválóan kedvelt tagját, *dr. Hányi* Győző kir. ügyészt; édes anyja, ki tavaly hosszabb időt töltött városunkban is, Budapesten hosszas szenvedés után elhunyt. A sok jóbarát és tisztelő az ügyész édes anyja elvesztése fölött érzett mély bánatában őszinte részvétellel osztozik.

A „Fehér-Kereszt“ egyesület választmánya f. hó 13-án délután a takarékpénztár termében ülést tartott, melynek lefolyásáról térszükre miatt csak jövő számunkban referálhatunk.

A lókiállítás díjaiból vármegyénk hírneves lótenyésztői is kaptak. Kiallításí éremmel tüntetettek ki: *Farkas* *Abrahám*, *Farkas* *Géza* és *Farkas* *Zoltán*.

Magyar isteni tisztelet Nagy-Rőczen. A nagyroczei ág. ev. egyház presbyteriuma a millennium alkalmából egyhangulag hozott lelkesedéssel fogadta el *Prekopa* *Károly* v. főjegyző ama indítványát, hogy havonként 1. évenként tizenkét magyar isteni tiszteletet tart. A legközelebb tartandó egyházi közgyűlés dönt a presbyterium e határozata illetve javaslatra felett végelesen. Bizton reméljük, hogy a döntés, daczára egy-két izgató larmájának, fényes eredménnyel fogja helybe hagyni a presbyterium határozatát. —

Kiállításí jegyfüzetek. A helybeli vasuti állomáson személyvonatra szóló kedvezményes menettéri jegyfüzetek kaphatók. A jegyfüzetek ára II. oszt. 10 frt 20 kr. (Tartalmaz 1—1 szelv. 1 ebédre: leves, sült és tézsa), díjtalan belépő egy a kiállításra, mely érvényes felemelt belépti-díjak esetén is; kiállítás belépő egy ös Budavarába, mérsékelt belépti díjra szóló utalványt az állatkertbe, 20% engedménnyel utalvány *Eccc* *Homo* megtekintésére, 45 kros belépti jegyre utalvány a *Feszty* körképéhez, 25% engedménnyel utalvány „*Ballon Captiv*“-hoz és 500 koronára szóló baleset elleni biztosítás. A III. oszt. jegyfüzet ára 6 frt 70 kr. Ebben van egy szelvény ebédre: leves, marhahus és főzelék, v. tézsa; I szelvény díjtalan belépő egy a kiállításra, ugy ös Budavarába, mérsékelt 20 kros belépti díjra szóló utalvány az állatkertbe és 45 krért a *Feszty* körképéhez, végül 500 koronára szóló baleset ellen való biztosítás.

A nagyrczei állami felső kereskedelmi iskola 42 tanulóval vesz részt az országos tornaversenyen. Vezetők lesznek: Perjessy László igazgató, Dancsházy Gusztáv tanár és Nagy Lajos tornatanár.

Díszünnepély Putnokon. Hazánk ezredéves fennállásának öröme a „Putnoki önkéntes tűzoltó egyesület” az 1896. évi május hó 17-én a putnoki fürdőben hangverseny, közvacsora, táncmulatsággal egybekötött díszünnepélyt rendez. — Az ünnepély programja: 1. délután 2 órakor a tűzoltók ünnepélyes kivonulása. — 2. Fél 3 órakor az önkéntes tűzoltó-egyesület évi rendes közgyűlése. 3. Négy órakor hangverseny több zenekar és a putnoki tűzoltó-egyesület dalárdájának közreműködésével előadatik: a) „Putnoki tűzoltó-induló” Kracker Tiboldtól. b) Nyitány „Paraszt és költő” Suppéától. c) Rolandó ke ringó a „paraszt-beesület” operettből. Simon Kálmántól. d) Chansonette, francia négyes Rosenzweiggtől. e) „Talpra magyar” férfi kar zenekisérettel Bódis J.-től. f) Ö. T. galopp Raimund műszaki parancsnoktól. — Belépti díj a hangversenyre 1 korona, külön a táncmulatságra szintén 1 korona. Felfűzések köszönettel fogadottnak.

Közsségi előljárók figyelmébe. A tan- és ovodaköteles gyermekek összeírását a vallás- és közoktatásügyi miniszter egy legközelebbi rendelete folytán a jelen évben a szokottnál későbbben lehet teljesíteni. Addig is azonban, míg az ide vonatkozó rendelet kibocsátatik, figyelmeztetjük az előljáróságokat, hogy az összeíráshoz szükséges A) mintájú nyomtatványokat jó előre szerezzék be. E nyomtatványok szétküldésével ezentul nem a szolgabírói hivatalok lesznek terhelve, hanem azokat maga az előljáróság tartozik megszerezni. Ily nyomtatványok ivenkint 2 kr. előállítási áron és a csekély postaköltséget közvetlenül a m. kir. egyetemi nyomdánál (Budapest, I. Vár) vagy Lévai Izsó (azelőtt Kármán S.) rimaszombati könyvkereskedő cégnél rendelhetők meg. A megrendelésnél kérni kell egy vagy két „kül-ívet” is, mert az összegzésre alkalmas rovatok ezen foglaltatnak.

Sörösarnok megnyitása. Kosiner Vilmos újonnan általakított sörösarnokát f. hó 10-én adta át a közhasználatnak. Ez alkalommal nagy közönség sereglett össze a csinos nyári helyiségben.

Nem remélt szerencse. Rövid pár nap előtt még Heintze Károly, a magyar osztálysorsjáték főeljárójának felhívása, hogy február 5-től 8-ig megtartott húzás alkalmával a 20 000 koronát nyert sorsjegy tulajdonosa a nyeremény felvétele végett jelentkeztek, eredménytelen volt. Végre e hó 3-án a hódmező-vásárhelyi K. P. a fenti irodában bemutatta 29.471. számú sorsjegyét és a 20.000 koronányi csinos összeget felvette. Nagy örömmel sietett a polgármesteri hivatalba, ahol a fővárosi szegényeknek 100 koronát és az árvalányok számára pedig, kik szerencseszámát húzták ki, 20 koronát tett le. Az osztály-sorsjáték igazgatósága közli velünk, hogy a húzás tartama alatt május 12—28-ig hivatalos napi-jegyzéket fog kibocsátani és azokat az összes budapesti és vidéki árusítóknak az érdekeltek számára, betekintés végett megküldi. Miután a főhúzás 17 napig tart, ezen berendezés által alkalma lesz a közönségnek nyertes sorsjegyét az elárusítónál egy még a szerencsekerékben levő számért kieseríthetni és így módon részesülhet még azon nagy esélyekben, melyeket a milleniumi kiállítás milliós sorsjátéka nyújt.

Az ezredéves kiállítás mintegy 290 épületei közt tagadhatatlanul a legoriginálisabb a Mauthner Ödön budapesti magkereskedő pavillonja. Ez olyan eredeti, a minőt semmiféle világkiállításban még nem láttunk. Látni kell azt a sajátosság vadregényes külsejű épületet, mely vakolat helyett egész üdvegében fakéreggel van borítva. A közeledőt már száz lépésről a díszes kis benyíló kert remek tökéletességű virágainak kellemes illatárja fogadja, de csak közelebb érve észleli, hogy az ebben a pavillonban és előtte folyton tolongó néparadattól vajmi nehéz a pavillonba bejutni. Bann a pavillonban látjuk a szakavatott rendező kéz művét; magvak kristályüveg tartókba rendezve s minden konyhakerti és virágmag-fajta mellett ragyogó színekben festett természetű ábráját, majd üvegcserepekbe helyezett frappans hűségű, természetes nagyságu termények modeljeit. A páratlan tökéletességű és tisztaságu gazdasági magvak egyetemben a természetben csoportosított növényekkel, valamint az ezen pavillonban kiállított ritkább magvak gyűjteménye méltó tanulmánytárgyai a gazdának, kertésznek és a természet kedvelőjének egyaránt.

Budapest tájékoztató kézikönyve ezim alatt a Franklin-társulat kiadásában Janszky Adolf szerkesztése mellett az ezredéves kiállítás alkalmából egy székesfővárosi kalauz és emlékkönyv jelent meg, a székesfőváros nevezetességeit ábrázoló 40-nél több képpel, Budapest térképével és a kiállítás tervrajzával. Eme tetszetős, csinos kiállítású könyv bármely szalon díszére válik és tájékoztató dus tartalmánál fogva vidéki és budapesti lakosnak egyaránt nélkülözhetetlen zsebkönyvül szolgál. Ára köve 60 kr. **A könyv tartalma:** Budapest története. — Budapest összes hatóságainak, intézeteinek, egyleteinek, iskoláinak, színházainak, szobrainak, templomainak, nyilvános épületeinek stb. betűsorrendes jegyzéke. — Budapest utcáinak, utainak és termeinek jegyzéke oly módon, hogy azok kezdete és vége, a házszám az érintkezési pontokat adja meg. — Budapest környéke és kiránduló helyei. — A közlekedési vállalatok, mint bérkocsik, társaskocsik, villamos- és lovasut, gőzhajók, helyi érdekű vasutak, közszolgák, viteldíj, illetve díjszabásait. — Orvostanárok, gyárosok, iparosok és kereskedők stb. címjegyzéke. — Magyarország ezredéves ünnepélyének és a kiállításnak részletes programja. — A kiállítás megnyitása. — A kiállítás látogatására vonatkozó szabályzatok. — Belépő-jegyek árai. — Emlékművek és közintézetek felavatásának programja. — Az eddig, május 2-ikától október hó végéig kilátásba helyezett ünnepélyek felsorolása. — Társadalmi ünnepélyek napjainak megnevezése, mint: torna, athleta, kerekpár, víró, regatta, uszó- és löversenyek, továbbá zene és dalművészeti előadások. — Kongresszusok. — Látványosságok. — Vasuti menetidjkezdvezmények. — Lakásiroda szabályai. — Tömeges, olcsó szállások: 32 és 50 kros szállások, 70 kros szobák. — Utazási és ellátási vállalatok szállodái. — A kiállításra vonatkozó egyéb intézkedések és rendeletek, melyek a közönség érdekeivel kapcsolatban vannak. — Kedvezményjegyek, melyeknek az átszolgáltatása mellett a tulajdonos 4—33% engedményben részesül.

Milleniumi történet. A magyar olvasó közönség érdeklődése mindinkább fokozódik az „Athenaeum” r. társaság kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története” című tíz kötetes (milleniumi kiadás) nagy munka iránt, melynek már három vaskos kötete közkezen forog. A negyedik kötetből, mely „A Hunyadiak és Jagellók kora” címet viseli, most került könyvtárczra a negyedik és ötödik füzet, mely a füzetek sorozatában 67. és 68. számokkal van jelezve. Ezt a negyedik kötetet, a Hunyadi kor európai híré, jeles buvára, Fraknoi Vilmos dr. püspök írja, ki, úgy látszik, hogy nemes ambíciója és páratlanul álló történetírói fényes tehetségét ebben a kötetben a legnagyobb mértékben akarja érvényesíteni. Az eddig megjelent füzetekben nemesak a esudálatos sokoldalú történetíró, hanem egyszerűen a szép próza mestere is egyaránt remekel. Ezekeben a füzetekben Fraknoi rendkívüli vonzó előadásban írja le V. László uralkodásának és Hunyady László kivégeztetésének történetét, valamint Arany János közismeretű „V-ik László” című jeles balladájának történeti alapját képező V. László király halálának körülményeit. Ezekhez a füzetekhez is pompás műmelléletek vannak csatolva. Így a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárában őrzött Quinti Curtii Historia De Gestis Alexandri Magni, című Corvin-codex kötésének hátsó táblája színes hasonmásban; továbbá „Corvin János és az Ulászló párti főurak 1940. augusztus 18-iki szövetséglevelé záradékának” hasonmása, az országos levéltárban őrzött eredeti oklevél után; ezen kívül a „Naldi Naldii Epistola De Laudibus Augustae Bibliothecae” című és a thorni gymnasium könyvtárában őrzött Corvin-codex címlapjának színes hasonmása A szöveg közé is számos kép van nyomtatva, úgy hogy minden második lapra esik egy-egy történeti vonatkozású kép. Egyes füzet ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr., félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. Az előfizetők minden szombaton egy-egy füzetet kapnak.

Nyilvános számadás. A kaszinó és a polgári olvasó kör által a Tompa-szobor javára f. hó 12-én este rendezett thea-estélyen volt bevétel . . . 156 frt 75 kr. kiadás . . . 59 frt 75 kr.

maradvány . . . 97 frt — kr. mely összeg gyümölcsözés végett a rimaszombati takarékpénztárba helyeztetett el. — A jövedelmet kegyes felülfizetéseikkel gyarapították a következők: Gömöri Ede 10 frt, Hámos László 7 frt, Bornemisza István, Fáy István 4—4 frt, Dráskóczy László, Báró Podmaniczky százados 3—3 frt, Molnár József 2 frt, Szentmiklósy István, Samarjay János, Kubinyi Bertalan, Máriássy Andor és Okolicsányi Gáspár 1—1 frt, Hagerter Lajosné 50 kr. Márcz. 15-ki maradvány 1 frt 60 kr. A szíves felülfizetéseikért e helyen is köszönetet mond a rendezőség.

Nyilvános nyugtázás. Rima-Brézó-Likér ág. h. ev. templomaiban és iskoláiban folyó hó 9. és 10-én megtartott országos ezredéves ünnep zászlóira a már bejelentett 8 frt 50 kron felül adakoztak még 3 frtot Korény Gyula erdőmester, 1—1 frtot Terray István, Breuer Mihály, Dr. Sailer Károly, Dlhányi András, Birnstingel Aurél, 50 krjával Özv. Malatinszky Lajosné, Bay Irma, Weisz Frigyes, Langóhr Henrik, Medveczky Karola, Széplaky Pál, Király István, 40 krt ifj. Dlhányi István iparos, 30 krt Szabó György, Scholez János, 20 krt id. Habaj Sámuel, Haralla Pál, Knapp János szabó, Petrik János, Jadszko Sámuel, Miskovics Pál, Szabados István, Andrik András, Kossuth Lajos, Escher Jakab, 10 krt Sivara István felső, Varga Mihály, Palecska János, Migalecz János, Urbanecz Gizella (Csernák), Dlhányi András ifj., Brádnyan János, Pilis Jánosné, ifj. Pilis János, legifj. Pilis János, Juhász Mihály, Ribár István, Hrajsemnu Ferencz, Rojesok Mihály, Kossuth Tivadar, Kossuth József Ferencz, Stitniczky József, Benedek András, Belicza András, Michnay István, Lőrincz Mihály János, Özv. Kudlák Jánosné, Özv. Kudlák Mátyásné, Bartho Julia, Miseska D. András és János, Belica Kovács, Sivara András, Sivara Mihályné, Benesik Pihálek Julia, Benesik István, Benesik G. István, Benesik Andrásné, Helkin Péter, Filyó János cipész, Sztruhár János Pál, Belicza János, Kiszely István. — 20 krajezárral: ifj. Migalecz Jánosné, özvegy Sivara Katalin, ifjabb Miseska András, Sivara János, 15 krajezárt ifjabb Palkovics Szabina, 10 krjával Haray Julia, ifj. Soltisz Zsuzsanna, Polesányi István, Laczik Pál, Martinesok Zsuzsi, Knapp Zsuzsi, a likér telepi iskola ág. ev. növendékei: 10 krjával Binstingel Emil, Abrányi Nagy Ferencz, Szabó Jolán, Kossuth Erzsé, 5 krjával Magyar Laci, Fábry Z. Judit, Magyar Juli, Dobozi Gyuri, Fräger Mari, Melich Erzsé, 3 krjával Lauf János, Hanf Juli, Goldberger Mari, 2 krjával Stitniczki Anna, 1 krjával Stefomko András, és Sibál Zsuzsi. Gyűjtés összege: 28 frt 7 kr.; melyből beszereztetett 6 db nagy, 3 közep-nagyságu és 6 kisebb, összesen 15 db zászló, azonkívül pedig Rimabrézón 44 iskolás gyermek nemzeti szín karkötőt kapott. — Rimabrézó, 1896. május 9. *Liskay János*, ev. lelkész.

Felelős szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

Meghívás.

A csizi jód-bróm-forrás fürdő-részvénytársaság folyó évi rendes közgyűlését május hó 21-én d. e. 9 órakor Csizben a szokott helyen tartja meg.

A gyűlés tárgya lesz:

1. Igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentésének elintézése.
2. mérleg megalapítása.
3. Az igazgatóságban és felügyelőbizottságban megüresedő helyek betöltése.
4. Indítványok.

Rimaszombat, 1896. május hó 6.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

249. sz. — Alólirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1895. évi 4629. számú végzése következtében **Bernolák Nándor** ügyvéd által képviselt **özv. Remenyik Jánosné** javára

Soós László ellen 400 frt és jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján felül- és lefoglalt és 405 frt 10 krra becsült házi butorok, arany- és festék-neműek, edények stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbírósnak 1466/896. számú végzése folytán 400 frt tölékövetelés, ennek 1895. évi augusztus hó 1-ső napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 30 frt 98 krrban bíróilag már megállapított költségek erejéig Rimaszombatan alperes lakásán leendő eszközlétére **1896. május hó 29.** napjának délutáni 2 órája határidőül kitzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Rimaszombat, 1896. évi május hó 14. napján.

Gasko, kir. jbir. végrehajtó.

Hirdetés.

Rimaszombatan a Jánosi-utcában 38-ik sz. alatt fekvő emeletes lakház, beltelek és kert szabad kézből örök áron eladó.

Szerényi János.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a „**Vadászkürt**” **szállodában** Jánosi-utca 4-ik sz. a. levő sörcesarnokban a márcziusi-sör árát a következőkép szállítottam le:

1 pohár márcziusi-sör	6 kr.
1 krigli márcziusi-sör	10 kr.
1 liter márcziusi-sör	20 kr.

Villás reggeli, mely áll:

1 pörkölt, 1 kenyér és 1 pohár sörből: 16 kr.
A nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogásáért esedez

Rimaszombat, 1896. évi május hó 9-én.

Kosiner Vilmos, szállodás.

Hirdetmény.

1566. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Barányi Gusztávnak Martinek József** és neje **Szartorisz Karolina** hagyatéka elleni végreh. ügyben, **Schipka Amália** utóajánlatot tevő kérelme folytán, a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. §. s következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Rimaszombat városban fekvő s a rimaszombati 12. sztkvben A) I. sorsz. 147. hrszám és 44. népsorsz. a Martinek Józsefné sz. Szartorisz Karolin tulajdonánál felvett beltelekre 1650 frt kikiáltási árban elrendelte s annak megtartására határnapuli **1896. évi június hó 3-ik** napjának d. e. 10 óráját ezen kir. törvényszék telekkönyvi helyiségébe tűzte ki, mely alkalommal a kérdéses ingatlanok a kikiáltási áron alul nem fognak eladatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 165 frt. készpénzben, vagy az 1882. évi 60. t.-cz. 42. §-ban jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékköpes értékpapírban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1886. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Kir. Törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Rimaszombat, 1896. évi május hó 1-én.

Kolbay, kir. törvényszéki bíró.

Cserepkályhák

(majolika) saját gyártmány, barna, fehér és zöld színben, legfinomabb kivitelben.

Menyezet nádszövet (stukaturohoz).

PORTLAND és ROMAN CEMENT

Vizmentes ponyvák.

Kátrány fedellemez.

Carbolineum és kátrány.

Gépolaj és gazdasági gépszijak.

Szobai villany-sürgöny berendezések.

VARRÓGÉPEK.

KERÉKPÁROK (Bicycli)

raktáron a legjutányosabb árban kapható.

BRAUN ZSIGMOND

vaskereskedésben,

RIMASZOMBATBAN.

9*

Eladó telek.

A vásártérre néző, mintegy 1400 □ ölet képező üres telek eladó. — Házhelynek, gőz-fürdőnek, nemkülönben gyári-ipari célokra igen alkalmas. — Értekezhetni lehet **Róth Lajos** tulajdonosnál Rimaszombatban. 1-3

Bérbeadó ház és kovácsműhely.

Rozsnyón a Várallyai-utczán levő Kassai-féle ház, melyben több rendbeli lakás, azonfelül egy rég időtől fennálló és igen keresett **kovácsműhely** is van, — azonnal bérbe vehető. Bérelni óhajtok forduljanak **Pelsüczön Klein Bertalan** urhoz.

Hirdetés.

A rimaszombati m. kir. földmives iskolai tanulók és tisztviselők élelméhez egy vállalkozó keresetlik, a kivánt felvilágosításokkal szívesen szolgál az **igazgatóság.**

Hirdetmény.

133. sz. — Alólirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbíróság 1896. évi 442. számú végzése következtében **Palánszky János** által képviselt **Glatler Mór** javára **Gottlieb Fülöp** ellen 181 frt 25 kr. s jár. erejéig fogantatott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 308 frtra becsült koesi, hám, ló, italművek, hordók, fabódé, üres üvegek, téli bundából álló ingóságok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbíróságnak 981/1896. számú végzése folytán 181 frt 25 kr. tőkekövetelés, ennek 1893. évi február hó 7. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 80 frt 92 krban bíróság már megállapított költségei erejéig Alsó-Hangonyon a helyszínen leendő eszközölésére **1896. évi május hó 21-ik napjának** délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Kelt Rimaszécs, 1896. évi május hó 6-ik napján.
Kovács Géza, kir. jbir. végrehajtó.

Fürdő megnyitás.

Magyarország ezredéves jubileuma alkalmából az ország területén páratlanul álló, s teljesen átalakított

várgedei gőz-gyógyfürdő

(szabad bazainben ásványvízzel) folyó 1896. évi május 17-én, vasárnap ünnepélyesen megnyitattik.

Fürdőorvos: **Dr. Borszéki Ármin.** (Naponként köpölyözés.)

Jó magyar koryha, természetes valódi jó borok. Kőbányai Dréher-féle máreziusi-sör jutányos áron, előzékenyen és pontosan szolgáltat fel.

Naponként tézene.

Vendégszobák 50 krtól 1 frt 20 krig.

A nagyérdemű közönség tömeges látogatását kéri

Klein Sámuel,
fürdő tulajdonos.

Uj üzlet!

Alólírott tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy **Rimaszombatban**, Kossuth-utca 1-ső szám alatt (**vármegyeház mellett**)

férfi-szabó üzletet

nyitottam. Raktáron tartok dus választékban, honi és angol ruhaszöveteket; több évi gyakorlatomnál fogva izléses, divatos és kifogástalan szabásu férfi ruhákat készítek, jutányos áron.

Legfőbb törekvésem oda irányul, hogy előzékeny kiszolgálattal, valamint pontosság által a nagyérdemű közönség bizalmát megnyerhessem.

Beeszes rendeléseiket kérve, vagyok

teljes tisztelettel
Králik Béla,
férfi-szabó

Eladó.

Egy gyapjútisztító- és egy gyapjufésülőgép eselő áron eladó **Gyürky Pál** papírgyárában **Tiszolczon.**

MAJOROSY REZSŐ férfi- és női lábbeli-készítő RIMASZOMBAT.

Van szerenésém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy helyben megtelepedvén, a **Deák Ferencz- és Koháry-utczák sarkán levő Ecseghy-féle házban** **czipész-műhelyt**

nyitottam. — Budapest és Bécsben szerzett tapasztalataim képessé tesznek arra, hogy bárminő férfi- és női czipőnek, ugyszintén diszmagyar eszímáknak gyors, pontos és kifogástalan elkészítését — a legujabb divat szerint — a lehető legmérsékeltbb áron, megrendelőim teljes meglegedésére vállalhas-sam fel.

Magamat és szolgálatkészségemet a n. é. közönség jóakaratu pártfogásába ajánlvá, vagyok mindig kész szolgálja **MAJOROSY REZSŐ.**

Hirdetmény.

1563. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutaknak a putnoki vasuti állomás kibővítése iránti kisajátítási ügyében a putnoki 956. számú telekjegyzőkönyvben 1052. helyrajzi számú **Osváth Tamás** illetve örökösei, gróf **Serényi Béla**, **Horváth Dénes**, **Horváth Sándor**, **Horváth Mária** tulajdonát képező, s a betervezett tervrajzban és kártalanítási iratokban megjelölt ingatlanságra nézve a kártalanítási eljárás megkezdése határidejéül az **1896. évi május hó 30 ik** napjának d. e. 10 óráját tűzte ki Putnok nagyközség közházához, mely határnapra és időre az összes érdekelték, valamint a távollevők és ismeretlen tartózkodásuakra nézve kirendelt ügygondnok **Farkas Gyula** hites ügyvéd oly figyelmeztetéssel idéztetnek meg, hogy elmaradásuk a kártalanítás feletti érdemleges határozat meghozatalát nem fogja gátolni.

Kir. törvényszék Rimaszombatban, 1896. ápril 13.
Langhoffer Viktor, kir. tvszki jegyző. **Kubinyi**, kir. tvszki elnök.

Eladó szaletli.

Egy Drózsa-féle vasszerkezetű 40 □ méter térfogatu **nyári szaletli**, a melyben 50 ember kényelmesen elfér, s a melynek beszerzési ára 750 frt volt, **jutányos áron eladó.**

Ugyanott egy fedett **társas-kocsi** 10 személyre, — melyet nyárban egészen nyitottnak használhatni — szintén **eladó.**

Értekezhetni lehet Rimaszombatban a tulajdonos **Gömöri Ede** vendéglőssel

Van szerenésém a n. é. közönséggel tiszteletteljesen tudatni, hogy **27 év óta fennálló czipészüzletemet és raktáramat** a tavaszi és nyári időnyre **női, férfi- és gyermek-**, részint saját műhelyemben fiam felügyelete alatt készült, részint előkelő **budapesti és bécsi** gyárakból beszerzett **minden fajlu lábbeliárakkal dúsan felszereltem**, minek folytán azon kedvező helyzetben vagyok, hogy igen tisztelt látogatóim — fokozott divatszerű igényeit is — akár kész, akár megrendelésre gyorsan előállítandó áruimmal, **legjutányosabb áron**, kielégíthetem.

Az a jó hírnév, mely üzletemhez kezdettől fogva fűződik, biztosítékot szolgálhat jövőben is a tisztelt közönségnek arra nézve, hogy szives megrendeléseinek gyors, pontos és lelkiismeretes teljesítése által teljes meglegedését fogom kiérdemelni.

Midőn a nagyérdemű közönség megtisztelő figyelmébe ujabban ajánlom magamat és üzletemet, s irányomban eddig is tanusított lekötéző pártfogásáért őszinte köszönetet mondok, maradtam Rimaszombat, 1896. május hó 6-án.

kiváló tisztelettel

Özv. KOVÁCS ZSIGMONDNÉ.

A csizi jód-brom forrás fürdő-társaság 1895. évi mérlege:

Nyereség:		Veszteség:	
1. Viz kivételnél	3597 66	1. Omnibusz üzemnél	214 11
2. Fürdő üzletnél	6070 04	2. Irodaköltség	186 25
3. Gőgy zenédij	1850 01	3. Kamat	1607 35
4. Bérzobáknál	1245 73	4. Adó	328 89
5. Vendéglő	612 98	5. Igazgatósági költség	2611 32
6. Pokróczok	16 81	6. Tartaléktőke	1105 66
		7. Tiszta nyereség	7339 65
	13393 23		13393 23
Vagyron:		Teher:	
1. Készpénz maradvány	3866 23	1. Alaptőke	227242 51
2. Források értéke	200607 55	2. Tartaléktőke	1105 66
3. Telkek értéke	3150 50	3. Rimaszombati takarékpénztár követelése	20000 00
4. Épületek értéke	30973 61	4. Molnár József követelése	6354 04
5. Felszerelések értéke	15032 60	5. Tiszta nyereség	7339 65
6. Leltár értéke	8185 50		
7. Üvegház értéke	225 87		
	262011 86		262011 86

Kelt Rimaszombat, 1896. évi május hó 7-én.

A csizi jód-brom forrásfürdő részvény-társaság Igazgatósága.

Olcsó nyaralás fenyvesek között.

A DOBSINAI JÉGBARLANG VILLATELEPÉN.

Árak havonként:

Szoba egy személyre világítás- és takarítással	25 frt — kr.
Szoba egész családnak világítás- és takarítással	30 frt — kr.
Teljes étkezés személyenként	30 frt — kr.
Teljes étkezés gyermekeknek féláron.	

Kitűnő gyógyhatásu **fenyőfürdők** tüdőbetegek számára!

Tudakozódhatni: **GÖMÖRY GYÖRGY** bérlőnél **DOBSINÁN.**

3-5

Értesitem a n. é. közönséget, hogy **Losoncz és környéke részére**

Dreher Antal-téle kőbányai palaczkör

nagybani kiviteli üzletet

nyitottam. — A sört mindig friss állapotban és ugyanabban az árban szállítom, mint bármely budapesti vagy kőbányai sörkiviteli üzlet. —

Egyuttal bátor vagyok ajánlani kitűnő **Liptói turó gyártmányaimat is.**

A lehető legpontosabb kiszolgálásról biztosítva, maradok

kiváló tisztelettel

SCHÖNBERG IGNÁCZ.

2-*